

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

**Geografické a kulturně historické předpoklady
rozvoje udržitelného cestovního ruchu v regionech
Normandie – Bretaň**

Bakalářská práce

Autor: Jan Bastýr

Studijní obor: Management cestovního ruchu – anglický jazyk

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jiří Štyrský, CSc.

Hradec Králové

9.12.2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracoval samostatně, s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové, dne 9.12.2018

Jan Bastýr

Poděkování:

Děkuji vedoucímu této bakalářské práce doc. PaedDr. Jiřímu Štyrskému, CSc. za cenné rady a odborné vedení při tvorbě práce. Dále děkuji všem respondentům za jejich odpovědi v dotazníku, stejně jako odborníkům v informačních centrech v regionu Normandie – Bretaň za cenné informace, které mi byly v průběhu cesty po regionu poskytnuty.

Anotace

Téma: Geografické a kulturně historické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu v regionu Normandie – Bretaň.

Tato práce se zabývá francouzským regionem Normandie – Bretaň z pohledu jeho geografických a kulturně-historických předpokladů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu. Cílem práce je představit a zhodnotit region v tomto kontextu a dále posoudit jeho perspektivu z pohledu potenciálního návštěvníka. Práce kombinuje teoretické a praktické přístupy k dosažení cílů. Teoretická část vychází z obsahové analýzy studovaných zdrojů, které jsou ale doplněny i o vlastní poznatky autora. V praktické části je zpracována případová studie, která je zaměřena na vybrané destinace. Důraz je zde kladen na originalitu, která spočívá v představení méně známých míst. Praktická část rovněž zpracovává výzkum zaměřený na získání náhledu na povědomí a preference potenciálních návštěvníků regionu. Prostřednictvím dotazníku jsou získána data, jejichž následnou analýzou jsou zodpovězeny výzkumné otázky a potvrzeny či vyvráceny pracovní hypotézy. Získané informace mohou být dále využity v cestovním ruchu.

Klíčová slova:

cestovní ruch, udržitelný cestovní ruch, geografický předpoklad, kulturně-historický předpoklad, atraktivita cestovního ruchu, Normandie, Bretaň,

Annotation

Title: Geographical and culturally-historical prerequisites of the development of sustainable tourism in the region of Normandy and Brittany

This Bachelor thesis focuses on the French region Normandy and Brittany from the perspective of its geographical and culturally-historical prerequisites for the development of sustainable tourism. The aim of this thesis is to introduce and evaluate the region in that context and assess its perspective from the potential visitor's point of view. To achieve its aims, the thesis combines both theoretical and

practical approach. The theoretical part of this thesis is based on the content analysis of studied resources which is completed by author's own knowledge. The practical part of this thesis focuses on the case study, which concentrates on chosen destinations. Special focus is given to the originality of the thesis which lays in the introduction of less known destination. Practical part also focuses on the survey which concentrates on the acquirement of an overview of the awareness and the preferences of potential visitors. Data obtained using the questionnaire are analysed to provide answers to the research questions and to confirm or disproof the hypotheses. Information that are acquired might be further used in the tourism.

Key words:

tourism, sustainable tourism, geographical prerequisite, culturally-historical prerequisite, tourist attraction, Normandy, Brittany

Obsah

Úvod	1
Literární rešerše	3
1. Cíle práce, metodologie a přínos práce	4
1.1. Cíle práce a metodologie	4
1.2. Přínos práce.....	7
2. Teoretická východiska.....	8
2.1. Vysvětlení klíčových pojmů	8
2.2. Informační minimum.....	11
2.2.1. Geografické vymezení	11
2.2.2. Geopolitické a sociálně-ekonomické vymezení	13
2.2.3. Historie	15
2.2.4. Kulturní zvláštnosti	17
2.3. Geografické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu.....	18
2.4. Skladba a percepce krajiny.....	23
2.5. Kulturně-historické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu	27
3. Praktická část.....	37
3.1. Případová studie Bayeux.....	37
3.1.1. Obecné informace.....	37
3.1.2. Kulturně-historické předpoklady pro turismus	37
3.1.3. Zhodnocení.....	40
3.2. Případová studie Finistère	42
3.2.1. Severní část	42
3.2.2. Západní část.....	43
3.2.3. Jižní část.....	46
3.2.4. Zhodnocení.....	47
3.3. Normandie a Bretaň – povědomí potenciálních návštěvníků o regionu a jejich preference	49
3.3.1. Výzkumné otázky a hypotézy	49
3.3.2. Dotazník a jeho vyhodnocení.....	52

4. Shrnutí výsledků práce.....	64
5. Závěr.....	68
5.1. Kritické zhodnocení	68
5.2. Doporučení	70
6. Seznam použitých zdrojů	71
7. Přílohy.....	75
7.1. Dotazník.....	75
7.2. Seznam grafů.....	80
7.3. Fotografie	81
7.4. Zadání práce.....	96

Úvod

Normandie a Bretaně je region severozápadní Francie, který z hlediska turismu není tak známý a frekventovaný, jako např. Paříž nebo Provence. Leckdo, kdo slyší Normandie, automaticky mu naskočí druhá světová válka a vylodění, nebo v případě Bretaně to mohou být megality, které se v regionu nacházejí. Často je také zmiňována gastronomie, což je ale společný jmenovatel pro celou Francii. Region ale nabízí mnohem více, ať už díky nádherným přírodním scenériím a půvabné krajině, nebo bohaté historii, která se zrcadlí v místní kultuře v podobě mnohých památek a tradic. Své místo zde má také mytologie. Přírodní krása a kulturně-historické bohatství regionu, stejně jako osobní vztah autora k regionu, jsou důvodem, který vedl autora při výběru tématu bakalářské práce.

Jak již bylo řečeno, region není z pohledu turismu příliš známý. Dostupná literatura faktu v češtině není příliš bohatá a rovněž programová nabídka cestovních kanceláří se Normandii a Bretani nevěnuje nijak komplexně. Region se zde objevuje buď v souvislosti se zájezdem do Paříže, nebo zájezd do regionu kopíruje tradiční turistická místa v oblasti, jako jsou vylodovací pláže, Mont Saint Michel a možná Carnac. Je nutné spravedlivě podotknout, že tato místa se při návštěvě regionu jen těžko vynechávají, nicméně region nabízí mnoho míst, která se v nabídce zájezdů do regionu objevují jen letmo, nebo spíše vůbec. Je zde proto velký prostor pro komplexnější představení regionu v jeho geografických a kulturně-historických aspektech, které skýtají veliký potenciál pro cestovní ruch. Právě komplexní představení regionu a jeho předpokladů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu je prvním cílem této práce. Důraz je zde kladen na originalitu, která by měla spočívat právě v představení a zhodnocení míst, která nejsou příliš zakořeněna v povědomí lidí.

Z hlediska své struktury se práce dělí na dvě části. Teoretická část nabízí vedle vysvětlení některých důležitých pojmů, které se v práci vyskytují, také informační minimum z hlediska geografického, socio-ekonomického a historického vymezení regionu. Těžiště teoretické části spočívá ve zmapování regionu z pohledu jeho geograficky a kulturně-historicky atraktivních míst. Práce zde vychází především z obsahové analýzy studovaných zdrojů, která je občas doplněna o autorovy vlastní poznatky. Praktická část práce se zaměřuje na dvě vybrané destinace, kterým je

věnována případová studie. Výběr těchto destinací reflektuje hlavní ideu práce, kterou je představit něco, co není příliš známé, ačkoliv disponuje velkým potenciálem pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu. Případová studie vychází z vlastního pozorování autora v regionu, doplněného informacemi ze studovaných zdrojů. Obě části práce se tak opírají o teoretické i praktické přístupy. Výsledkem je kompozice, která vzhledem k možnostem rozsahu práce poměrně podrobně představuje region a jeho předpoklady pro turismus.

Druhým cílem této práce je získání náhledu na povědomí lidí o regionu, na preference směrem k typu zájezdu do regionu a na preference směrem k atraktivitám, které by potenciálního návštěvníka v regionu nejvíce přitahovali. Představení regionu, které je prvním cílem této práce, vychází z předpokladu, že region z hlediska turismu není příliš známý a mnohá místa velké přírodní atraktivity nebo velkého kulturně-historického významu nejsou příliš zakořeněna v povědomí lidí. První cíl už dále nezkoumá, do jaké míry je tento předpoklad pravdivý, protože se zde sleduje představení regionu. Nicméně toto tvrzení je předmětem výzkumu, který je realizován v praktické části. Kvantitativní formou prostřednictvím on-line dotazníku jsou zde získána data, jejichž následnou analýzou jsou získány odpovědi na výzkumné otázky, které se váží právě k povědomí lidí o regionu a jejich preferencím.

Literární řešerše

KOŽÍK, František. *Dcera Bretaně*. Orbis, 1973. 168 s. AA 11,60, VA11,91. 601-22-865
Cestopis autora, který se do Bretaně opakovaně vydával, lyrickou formou vyzdvihuje krásu Bretaně, její neopakovatelnou atmosféru, pramenící z tamní přírody, kultury a historie. Autor v této knize často cituje další autory, ať už místní rodáky, básníky a spisovatele, nebo československé umělce a osobnosti, které se do Bretaně rovněž vydávaly.

TROUSIL, Michal a JAŠÍKOVÁ, Veronika. *Úvod do tvorby odborných prací*. 2. rozšířené vydání. Hradec Králové: GAUDEAMUS Univerzita Hradec Králové, 2015. ISBN 978-80-7435-542-4

Odborná publikace, která poskytuje nezbytnou oporu při tvorbě práce, zejména při stavbě metodického postupu práce. Nabízí cenné rady, jak postupovat při tvorbě práce, různé varianty metodického postupu včetně doporučení a praktických příkladů.

WARD, Greg. *Bretaň a Normandie*. Přel. Jan Sládek. 3. vydání. Brno: Jota, 2016. 402 s. Edice Průvodce, sv. 175. Přel. z: *The Rough Guide to Brittany & Normandy*, 12. vydání, 2015. ISBN 978-80-7462-967-9

Odborný a velmi podrobný průvodce byl pomocníkem autora při cestě regionem. Poskytuje dokonalý přehled o atraktivitách regionu včetně podrobnostech o nich, je plný užitečných rad a tipů včetně možného ubytování, tipů na restaurace, otevíracích dob a dalších užitečných rad. Mimo cesty po regionu byl tento průvodce hojně využit i při samotné tvorbě práce jako součást obsahové analýzy.

ZELENKA, Josef a PÁŠKOVÁ, Martina. *Cestovní ruch: výkladový slovník*. Kompletně přepracované a doplněné 2. vydání. Praha: Linde, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2

Nezbytná opora napříč studiem. Při tvorbě této práce byl tento výkladový slovník cestovního ruchu využit zejména při charakteristice klíčových pojmů.

1. Cíle práce, metodologie a přínos práce

1.1. Cíle práce a metodologie

Hlavním cílem práce je představení a zhodnocení regionu Normandie – Bretaň z pohledu jeho geografických a kulturně-historických předpokladů pro cestovní ruch a posouzení perspektivy regionu z pohledu návštěvníka. Tento cíl je poměrně široký, proto bylo přistoupeno na jeho rozdělení na dva dílčí cíle:

1) Představení regionu z hlediska jeho předpokladů pro turismus

Těžiště práce spočívá v představení zkoumaného regionu z pohledu jeho předpokladů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu a jeho zhodnocení v tomto kontextu. Tomu je v teoretické části věnována obsahová analýza studovaných pramenů, která nabízí průřez regionem z pohledu jeho geografických a kulturně-historických atraktivit. Informace získané z obsahové analýzy studovaných pramenů jsou doplněny o vlastní poznatky autora. Praktická část realizuje případovou studii, která se podrobně věnuje vybraným destinacím. Tato případová studie vychází z vlastního pozorování autora a je doplněna o informace získané z odborných zdrojů. Snaha je o komplexnější představení regionu, kdy vedle známých a z hlediska turismu frekventovaných míst je kladen důraz také na další místa, která jsou méně zakořeněná v povědomí lidí, přestože to jsou místa nesmírně atraktivní.

2) Získání náhledu na povědomí lidí o regionu a na preference a motivaci potenciálních návštěvníků regionu

Tento cíl je sledován v praktické části pomocí kvantitativního přístupu, kdy prostřednictvím online dotazníku jsou získány informace, které úzce souvisejí s povědomím lidí o regionu, jejich preferencemi směrem k typu zájezdu a jejich motivací související se zájezdem a také směrem k atraktivitám, které by potenciální návštěvníky nejvíce přitahovali. Jelikož potenciální návštěvník je v podstatě kdokoli, kdo může svobodně cestovat, je tento dotazník určen široké veřejnosti a není nijak dále řešen zkoumaný vzorek respondentů. Získané odpovědi poskytují důležitá data, jejichž následnou analýzou a syntézou budou zodpovězeny výzkumné otázky a potvrzeny nebo vyvráceny k nim stanovené hypotézy.

Výzkumné otázky a hypotézy:

1. Co si lidé vybaví pod regionem Normandie-Bretaň?

U prvního cíle byl vysloven předpoklad, že leckterá místa velké atraktivity nejsou tolik zakořeněná v povědomí lidí. Zatímco první cíl se touto hypotézou dále nezabývá, protože jeho záměrem je komplexní představení regionu a jeho předpokladů pro turismus, tak druhý dílčí cíl právě tuto hypotézu zkoumá. Metodou kvantitativního sběru dat prostřednictvím online dotazníku a jejich následnou analýzou jsou získány informace, které potvrdí nebo vyvrátí pracovní hypotézu k této výzkumné otázce. Touto hypotézou je, že většina lidí si pod regionem Normandie – Bretaň vybaví na prvním místě vyloďení v Normandii v roce 1944.

2. Jaká je optimální forma zájezdu do regionu a jaká je motivace se zájezdem spojená?

Tato výzkumná otázka zkoumá preference potenciálních návštěvníků regionu v souvislosti s typem zájezdu, což úzce souvisí s jejich motivací region navštívit. Pojem „potenciální návštěvník“ je operacionalizován jako v podstatě kdokoliv, kdo může svobodně cestovat. Kvantitativní metodou budou získány informace, které potvrdí nebo vyvrátí pracovní hypotézu. Tou je, že optimální formou zájezdu do regionu je, vzhledem k velké koncentraci atraktivit na poměrně velkém území, poznávací zájezd s využitím vlastních prostředků (např. automobil), které poskytují určitou nezávislost. Motivací je pak poznání většího množství atraktivit.

3. Jaké typy atraktivit nejvíce lákají potenciální návštěvníky regionu?

Preferovaný typ atraktivity nebo přímo konkrétní atraktivita cestovního ruchu do jisté míry souvisí s povědomím návštěvníka o regionu. Pokud má návštěvník povědomí o existenci jistého typu atraktivity v regionu, je velmi pravděpodobné, že bude chtít navštívit právě onen typ atraktivity. Pokud je tedy u výzkumné otázky č. 1, která zkoumá povědomí lidí o regionu hypotéza, že v povědomí lidí o regionu figuruje především vyloďení v Normandii, tak je i zde hypotéza, že nepreferovanějším typem atraktivit jsou místa kulturně-historického významu, v užším vymezení to jsou místa bitev a s nimi spojené památníky, muzea a hřbitovy. Metodou pro zodpovězení této

otázky a potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy je kvantitativní sběr dat, prostřednictvím online dotazníku.

Tabulka 1: vizualizace cílů práce, výzkumných otázek a hypotéz

Hlavní cíl práce	představit a zhodnotit region z pohledu jeho geografických a kulturně-historických předpokladů pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu a posouzení perspektivy regionu z pohledu návštěvníka			
dílčí cíle	představit a zhodnotit region z hlediska jeho předpokladů pro turismus	získat náhled na povědomí lidí o regionu a na preference a motivaci potenciálních návštěvníků regionu		
výzkumné otázky		co si lidé vybaví pod regionem Normandie-Bretaň?	jaká je optimální forma zájezdu do regionu a jaká je motivace se zájezdem spojená?	jaké typy atraktivit nejvíce lákají potenciální návštěvníky regionu?
způsob dosažení cíle	představení regionu na základě obsahové analýzy studované literatury a vlastního empirického výzkumu (návštěva regionu, rozhovory s místními lidmi, odborné informace z turistických informačních center)	kvantitativní výzkum (dotazník)	kvantitativní výzkum (dotazník)	kvantitativní výzkum (dotazník)
hypotéza		většina lidí si pod regionem vybaví především vyloďení v Normandii.	optimální formou zájezdu do regionu je poznávací zájezd po vlastní ose, s motivací poznat větší množství atraktivit	potenciální návštěvníky regionu nejvíce zajímají místa kulturně-historického významu, v užším vymezení to jsou místa bitev a s nimi spojené památníky, muzea a hřbitovy

zdroj: vlastní zpracování (2018)

1.2. Přínos práce

Jak bylo výše uvedeno, práce se z hlediska svých cílů dělí na dvě části. Těžiště práce spočívá v představení regionu z hlediska jeho geografických a kulturně-historických předpokladů rozvoje udržitelného cestovního ruchu, a jeho zhodnocení v tomto kontextu. V teoretické části je nabídnut průřez celým regionem, praktická část pak formou případové studie blíže představuje vybrané destinace. Je zde reflektován fakt, že některá místa nejsou příliš zakořeněna v povědomí lidí, proto je kladen důraz na komplexnější představení regionu a jednotlivé destinace jsou prezentovány v hlubších souvislostech s možnostmi pro udržitelný cestovní ruch. V tomto by měla spočívat originalita práce a její největší přínos, jelikož čtenáři bude nabídnut širší záběr atraktivit v regionu včetně jejich kulturních a historických souvislostí, což může rozšířit povědomí čtenáře o regionu. Navíc, budeme-li uvažovat, že čtenář je potenciálním návštěvníkem destinace, tak tato práce může přispět k lepší orientaci návštěvníka v regionu a nabídnout podněty při tvorbě zájezdu do destinace. V neposlední řadě, představení regionu a jeho zhodnocení z pohledu jeho předpokladů pro rozvoj udržitelného turismu vede k edukaci, jež by mohla přispět k respektu k destinaci, což je elementárním předpokladem pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu.

Druhým cílem práce je získat náhled na povědomí potenciálního návštěvníka o regionu, jeho preference a motivaci směrem k zájezdu do regionu. Práce vychází z předpokladu, že region nabízí skutečně mnoho ať už z hlediska přírodních atraktivit, nebo snad ještě více z hlediska kulturních a historických atraktivit. Navzdory tomu však povědomí potenciálního návštěvníka o regionu není příliš velké, byť si většina lidí pojem Normandie nebo Bretaň alespoň s něčím spojí. Získání náhledu na povědomí lidí o regionu a na jejich motivaci a preference směrem k regionu může poskytnout informace, které je možno dále využít v cestovním ruchu, např. k inovaci v nabídce zájezdů cestovních kanceláří, k lepší propagaci destinace atd.

2. Teoretická východiska

2.1. Vysvětlení klíčových pojmů

Tato kapitola se zabývá vysvětlení klíčových pojmů, které se v práci objevují.

Udržitelný cestovní ruch

UNWTO (cit. 9.12.2018) uvádí definici, že udržitelný cestovní ruch je takový cestovní ruch, který plně zohledňuje své současné a budoucí ekonomické, sociální a environmentální dopady v souvislosti s potřebami turistů, průmyslu, životního prostředí a hostitelských komunit. Koncept udržitelného cestovního ruchu spočívá v aplikovatelnosti jeho směrnic a řídicích technik na všechny formy turismu ve všech typech destinací. Zásady udržitelnosti se týkají environmentálních, ekonomických a socio-kulturních aspektů rozvoje cestovního ruchu, mezi nimiž je třeba najít rovnováhu k dosažení jeho dlouhodobé udržitelnosti.

Zelenka a Pásková (2012, s. 590-591) charakterizují udržitelný cestovní ruch jako cestovní ruch, který *„díky koncepčnímu rozvoji a plánování dlouhodobě nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí, neboť jeho cílem je ochrana a zachování životního prostředí ve všech jeho aspektech a respektování životního stylu místních obyvatel.“* Dále je zde uvedena holistická definice udržitelného cestovního ruchu, která v tomto kontextu hovoří o aktivitách návštěvníků a službách jim poskytovaných, které nepůsobí negativně nevratné změny životního prostředí, místní komunity a biosféry jako celku a neomezují tak budoucí využití destinace v cestovním ruchu a další antropogenní využití, stejně jako funkce biosféry. V ekonomicko-environmentální rovině pak jde o udržení konkurenceschopnosti destinace v soutěži s jinými, dosud méně využívanými destinacemi, udržet si svou kulturní jedinečnost a být v rovnováze se životním prostředím.

Předpoklady cestovního ruchu

Předpoklady cestovního ruchu lze souhrnně označit jako přírodní a antropogenní aspekty vytvářející předpoklad pro realizaci cestovního ruchu (Zelenka, Pásková, 2012, s. 454-455). Dále je zde uvedeno členění podle Mariota (1983), který dělí předpoklady

cestovního ruchu podle funkčně chronologického členění na selektivní, lokalizační a realizační předpoklady. Lokalizační předpoklady se dále dělí na přírodní a antropogenní předpoklady, kterými se dále zabývá tato práce.

Geografické předpoklady cestovního ruchu

Geografickými předpoklady cestovního ruchu rozumíme souhrn vlastností regionu z fyzicko-geografického a přírodního hlediska, které skýtají potenciál využití destinace v cestovním ruchu.

Přírodními předpoklady cestovního ruchu jsou např. reliéf krajiny, přírodní zdroje a přírodní útvary (skalní útvary, sopky, jeskyně, propasti atd.), pohoří a roviny, dále vodstvo (moře a oceány, jezera, vodní toky), klima, flóra a fauna (Zelenka, Pásková, 2012, s. 465-466).

Kulturně-historické předpoklady

Klíčovým pojmem, ze kterého pojem kulturně-historické předpoklady vychází, je kultura. Zelenka a Pásková (2012, s. 290) definují pojem kultura jako „*bytošně lidskou reflexi vlastního bytí a jeho interakci s okolním světem, jeho antropogenními a přírodními aspekty v kontextu světového vývoje i lidské historie*“. Zde jsou obsaženy duchovní i materiální hodnoty vytvořené lidstvem v celé jeho historii i současně se tvořící.

Tato práce se zabývá předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu. V tomto smyslu chápeme kulturně-historické předpoklady jako souhrn kulturních atraktivit a historických souvislostí, které motivují návštěvníky k návštěvě regionu a skýtají tak potenciál pro cestovní ruch. Patří sem např. hrady, religiální památky, historická místa, historická centra, památkové rezervace, expozice, lidová architektura, artefakty, kulturní akce, místní kuchyně atd.

Atraktivita cestovního ruchu

Atraktivita, která přitahuje účastníky cestovního ruchu. Lze možno dělit podle mnohých kritérií, např. na atraktivitu přírodní (např. krajina, oceán, skalní útesy atd.) a kulturní (např. památníky, katedrály, expozice atd.), atraktivitu hmotné (přírodní, kulturní a historické objekty) a nehmotné (genius loci, folklor, společenské události),

dále na atraktivitu mezinárodního, národního nebo lokálního významu atd. (Zelenka, Pásková, 2012, s. 48).

Region Normandie – Bretaň

Normandie a Bretaň jsou podle francouzského správního členění, které vešlo v platnost rokem 2016, dva ze třinácti regionů metropolitní Francie. Pojem region Normandie – Bretaň, který se v této práci hojně vyskytuje, je zde však chápán jako jedna oblast, mimořádně atraktivní pro cestovní ruch, o které je v práci pojednáváno v kontextu jejích předpokladů pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu.

2.2. Informační minimum

2.2.1. Geografické vymezení

Obr. 1: Geografická mapa regionu Normandie – Bretaň

Zdroj: Ward (2015)

Region Normandie – Bretaň je oblast v severozápadní Francii, která se rozléhá na přibližně 57000 km². Skládá ze dvou regionů podle francouzského správního dělení – region Normandie a region Bretaň. Region je úzce spjat s Atlantským oceánem, který také výrazně ovlivňuje podnebí celé oblasti. Podnebí je typicky oceánské, větrné, s častými srážkami, relativně chladnými léty, ale díky Golfskému proudění také mírnými zimami. Teplotní rozdíl mezi létem a zimou tedy není nijak vysoký. Pobřeží je velmi členité, což platí hlavně o Bretani. Krajina je mírně zvlněná, její reliéf je určen Armorickým masivem, nejvyššími body jsou Signal d'Écouves (417 m) v jižní části Normandie, v Bretani pak Roc'h Ruz (385 m) v západní části poloostrova, v pohoří Monts d'Arrée. Největší řekou Normandie je Seina, která je současně jednou z nejvýznamnějších francouzských řek, která po staletí slouží jako námořní cesta z Atlantiku do vnitrozemí. Kromě Seiny se v Normandii nachází další řeky, např. Orne

nebo Vire. Nejvýznamnější řekou Bretaně je Vilaine, která protéká departementy Ille-et-Vilaine a Morbihan.

Bretaň je největším poloostrovem Francie, jehož rozloha činí 27208 km² a jehož členité pobřeží zahrnuje nespočet ostrovů, menších poloostrovů, mysů a zátok. Pobřeží Bretaně (2700 km) svou délkou zaujímá zhruba třetinu pobřeží celé Francie (Evropská komise, 2018). Severní pobřeží Bretaně se táhne od zátoky Mont-Saint-Michel na západ. Od městečka Cancale po mys Fréhel je pobřeží podle barvy moře nazýváno jako Smaragdové. Centrem této části pobřeží je staré korzárské město St-Malo. Dále na západ se mezi městy St-Brieuc a Morlaix táhne pobřeží zvané Côte de Granit Rose, které – jak z názvu vyplývá – je typické svými útesy a balvany z růžové žuly. Nejzápadnějším uzemním celkem Bretaně a celé Francie je departement Finistère. Tento název v doslovném překladu znamená „konec světa“. Na západě Bretaňského poloostrova se Atlantik zařezává do pevniny a vytváří zde záliv, do něhož ční poloostrov zvaný Crozon, který patří k nejvyhledávanějším místům celé Bretaně. Jihozápadní cíp Bretaně představuje poloostrov Penmarc'h, od něhož směrem na východ se táhne jižní pobřeží Bretaně, které je omýváno vodami Biskajského zálivu. Nejpozoruhodnější částí jižního pobřeží je záliv Morbihan, východně od poloostrova Quiberon. Je zde největší koncentrace ostrovů a ostrůvků, mj. asi 15 km od poloostrova Quiberon leží největší ostrov jižního pobřeží – Belle Île. Zdejší oblast je také proslulá megalitickými památkami. Dále na jihovýchod se dostáváme k hranici mezi Bretaní a jiným francouzským regionem Pays de la Loire. Zajímavým bodem je město Nantes, které je podle francouzského správního členění hlavním městem regionu Pays de la Loire, nicméně historicky s celým dnešním departementem Loire-Atlantique patřilo k Bretaní. Nyní se však hranice Bretaně zhruba od ústí řeky Vilaine stáčí k severovýchodu. Zhruba 20 km severovýchodně od města Fougères začíná společná hranice Bretaně s Normandií. Zde se hranice stáčí k západu a navazuje na řeku Couesnon, která definuje poslední úsek hranice mezi Bretaní a Normandií. Tato řeka v zátoce Mont-Saint-Michel ústí do Atlantiku západně od stejnojmenného ostrova a v podstatě tím určuje, že tento světoznámý ostrov patří do Normandie. Pobřeží Bretaně a části Normandie také vyniká mohutným přílivem a odlivem. Konkrétně u Mont-Saint-Michel je tento jev fenomenální, neboť jako uvádí OTMSMN (2018), moře při odlivu je až 15 km daleko, ale při přílivu postupuje obrovskou rychlostí a při vrcholu přílivu

může rozdíl v úrovni hladiny moře mezi přílivem a odlivem dosahovat až 15 m, což je nejvíce v Evropě.

Zatímco Bretaň je ze třech stran obklopena Atlantikem a pozemskou hranici sdílí kromě Normandie už jen s regionem Pays de la Loire, tak Normandie je více spjata s pevninou. Sousedí kromě Bretaně na jihozápadě a Pays de la Loire na jihu také s regiony Centre – Val de Loire na jihovýchodě, Ile-de-France na východě a Hauts de France na severovýchodě. Rozloha Normandie podle údajů EK (2018) činí 29906 km². Hranice regionu prochází severně od města Fougères východním směrem, následně se asi 60 km severovýchodně od Le Mans stáčí k severu a dále pokračuje po ose Dreux, Giverny a Gisors. Tato východní část Normandie a nachází ve vzdálenosti zhruba 40 km od severozápadního okraje Paříže. Dále vnitrozemská hranice Normandie pokračuje severním směrem a končí u obce Le Tréport, na břehu kanálu La Manche. Normandie je po celé své severní straně omývána vodami kanálu La Manche. Od Tréportu až po přístav Le Havre se táhne Alabastrové pobřeží, pojmenované podle vápencových útesů, které se klenou nad kanálem někde až ve výšce sto metrů. Tyto vápencové útesy v některých místech vytvářejí opravdu zajímavé tvary, nejznámější jsou útesy u obce Étretat. Od přístavu Le Havre až po poloostrov Cotentin má pobřeží ve východozápadním směru tvar půlměsíce, a právě zde se rozkládají Normandské pláže, na kterých se v roce 1944 odehrálo vylovení spojeneckých vojsk. Od poloostrova Cotentin se pobřeží táhne jižním směrem k zátocce Mont-St-Michel, kde se hranice Normandie opět potkává s Bretaní. Západně od poloostrova Cotentin se nacházejí dva větší ostrovy – Jersey a Guernsey, které ale patří k Velké Británii.

2.2.2. Geopolitické a sociálně-ekonomické vymezení

Francie je svobodná a demokratická země, státním zřízením je to parlamentně prezidentská republika. Je členem prakticky všech významných mezinárodních uskupení, jako EU, NATO, OSN, RE, MMF, WTO atd. Kromě toho je signatářem mnoha mezinárodních smluv a dohod. Její měnou je Euro, oficiálním jazykem je francouzština.

Z hlediska administrativně-správního členění se Francie dělí na 18 regionů, z nichž 13 patří k metropolitní Francii, 5 regionů je zámořských. Normandie a Bretaň jsou dvěma ze třinácti regionů metropolitní Francie. Francouzské regiony se dále dělí na departementy a ty se dále dělí na menší správní celky – arrondissementy. Normandie

se podle Wikipedie (2018) dělí na tyto departementy: Eure s prefekturou¹ v Evreux, Manche s prefekturou v St-Lo, Calvados s prefekturou v Caen, Orne s prefekturou v Alancon a Seine-Maritime s prefekturou v Rouen, které je zároveň hlavním městem celého regionu. Bretaně se dělí na tyto departementy: Ille-et-Vilaine s prefekturou v Rennes, které je zároveň hlavním městem Bretaně, dále Côtes-d'Armor s prefekturou v Saint-Brieuc, Finistère s prefekturou v Quimper a Morbihan s prefekturou ve Vannes.

V Normandii k 1.1.2018 žilo 3342467 obyvatel. V Bretani k 1.1.2018 žilo 3336643 obyvatel. Oproti údajům z roku 2008 jde o mírný nárůst (INED, 2019). Dále podle údajů INSEE (2018) v roce 2015 v Normandii žilo 137304 cizinců, z nichž nejvyšší počet tvořili lidé narození v Alžíru, Maroku, Portugalsku, Turecku a Velké Británii. Stejný zdroj uvádí také data z Bretaně, podle nichž v Bretani v roce 2015 žilo 109555 cizinců, z nichž nejvyšší počet tvořili lidé z Velké Británie (12767), dále Maroka, Portugalska, Turecka a Alžíru. Tyto čísla potvrzují vazbu Bretaně na Velkou Británii.

Z ekonomického hlediska je Normandie podle EK (2018) významnou zemědělskou oblastí, zejména v oblasti živočišné výroby. V oblasti produkce mléčných výrobků je Normandie regionem číslo jedna v celé Francii (proslulé jsou místní sýry, vyrobené z jemného kravského mléka). V oblasti rostlinné výroby je Normandie známá produkcí nápojů vyrobených z jablek (Calvados, Cidre). Normandie je ale také průmyslovým regionem, zejména v oblasti automobilového průmyslu (subdodavatelé pro Renault a PSA), kosmonautiky a letectví (vývoj a testování motorů pro rakety, výroba dílů motorů pro Airbus atd.). Díky více než 600 km dlouhému pobřeží je Normandie také významným regionem pro rybolov a námořní dopravu. Jak dále uvádí EK (tamtéž), nejvyšší procento ekonomiky je ale orientováno na služby, což platí pro Normandii i Bretaně, jakož pro většinu francouzských regionálních ekonomik.

V Bretani je významným hospodářským odvětvím regionu, podobně jako v Normandii, zemědělství (EK, 2018). Oblast je známá produkcí zeleniny (zelí, květák, artyčoky), jablek (místní nápoje Cidre) atd., ale významným zemědělským odvětvím je i živočišná výroba. Jako typicky přímořský region je Bretaně proslulá rybolovem a veškerým zpracováváním plodů moře, které jsou hlavní součástí místní kuchyně. V oblasti průmyslu je v Bretani kromě potravinářství významným sektorem také automobilový průmysl, informační technologie a vývoj a produkce v oblasti námořních

¹ Správa departementu, nebo také sídelní město správy departementu. Prefektura se může dělit na podprefektury jako menší správní celky, které se ve francouzské správě nazývají arrondissement.

technologií, šetrných k životnímu prostředí. V oblasti výzkumu a vývoje je velmi zajímavým tématem využití přílivové energie pro výrobu elektrické energie. V tomto ohledu má celý region podobně jako sousední Normandie obrovský potenciál.

Cestovní ruch se v oblasti z ekonomického hlediska výrazně neodchyluje od francouzského průměru. Podle materiálů regionálního výboru cestovního ruchu (CRT Bretagne, 2018) cestovní ruch v Bretani v roce 2017 přispěl k regionálnímu HDP osmi procenty a znamenal 4,8 % regionální zaměstnanosti. V Normandii podle údajů CRT Normandie (2017) bylo v roce 2014 v cestovním ruchu zaměstnáno 3,1 % obyvatel (vs. národní \emptyset 4,1 %). Ve stejném roce cestovní ruch zaznamenal 6 % regionálního HDP (vs. 7,4 % národního \emptyset).

2.2.3. Historie

Oba regiony mají podobné kořeny. Dávná neolitická civilizace byla postupně vystřídána keltskými národy, které se usadily v západní Evropě. Od 1. století př. n. l. byly Keltové postupně vytlačeni Římany. Území dnešní Bretaně a Normandie (a dalších širokých oblastí západní Evropy, zahrnujících dnešní Francii, Belgie, také Švýcarsko, a části Německa a Nizozemska západně od Rýna) bylo Římany nazýváno Galie. Samotná Bretaň a velká část Normandie (až po řeku Seinu) bylo nazýváno Armorika. Stěhování národů v 5. a 6. st. a expanze germánských kmenů na západ vedlo k tomu, že se keltští obyvatelé z tehdejší Británie stěhovali do kontinentální Evropy a usadily se v dnešní Bretani. Jak uvádí Encyclopaedia Britannica (2019), název Bretaň je odvozen od Britania, Keltové nazývaly západní výběžek kontinentální Evropy Malou Británií. Následující tři staletí byli Keltští obyvatelé konvertováni ke křesťanství, což bylo důsledkem vlivu biskupů, kteří přicházeli z Britských ostrovů. V Bretani byly zakládány biskupství. V dalších staletích Bretonci bojovali za udržení nezávislosti. I když byla Bretaň roku 799 dobytá franckým králem Karlem Velikým, bretaňští vévodové byli schopni získat Bretaň zpět a dále frankům vzdorovat, jakož i v desátém a jedenáctém století Normanům, potomkům Vikingů, kteří se usídlili v sousední Normandii. V rámci stoleté války se v Bretani odehrála občanská válka o vliv mezi dynastiemi Montfort a Blois. Normanským vévodou se nakonec stal Jean V. z Montfortu, podporovaný Angličany, nicméně Bretaň se jako nezávislé vévodství snažila být v konfliktu stoleté války neutrální. Roku 1488 byla Bretaň poražena francouzským králem Karlem VIII. Brzy po rozhodující bitvě zemřel bretaňský vévoda František II. a

zanechal po sobě dceru Annu. Ta byla provdána za Karla VIII. a podle svatební smlouvy se stala bretaňskou vévodkyní. Vyjednala pro Bretaň výsady, které v podstatě znamenaly pokračující nezávislost. Anna Bretaňská je jedním ze symbolů Bretaně a dodnes je její odkaz připomínán na mnoha místech. Formálně byla Bretaň připojena k Francii až po smrti Anny, a to v roce 1532. Nicméně jakási vzdorovitost Bretonců vůči Francii a snahy o autonomii jsou v Bretani hluboce zakořeněné a lze je pozorovat dodnes.

Normandie byla podle Normandie-tourisme (2019) po ústupu Římské říše součástí Francké říše. V devátém století se však oblast dnešní Normandie začala ocitát pod náporom nájezdů Vikingů. Tito nájezdníci byli v Evropě nazýváni Normany. Podle nich se jmenuje region, který francouzský král pod tlakem podřídil vikingskému vůdci Rollovi. Nejprve to byla oblast okolo Rouenu, ale Rollo postupně získal další území, které nakonec zhruba odpovídalo dnešní Normandii. Milníkem ve vývoji nejen Normandie, ale celé Evropy, byla invaze dalšího normandského vévody Viléma do Anglie. Vilém u Hastingsu porazil anglického krále Harolda a dosáhl tak anglického trůnu. Vilém Dobyvatel, jak se mu začalo říkat, je jednou z ústředních postav normandské historie. V dalších staletích byla Normandie předmětem sváru mezi francouzskými a anglickými králi. V roce 1204 francouzský král Filip II Normandii získal na úkor anglického krále Richarda Lví srdce, ale vleklé spory mezi Francií a Anglií pokračovaly a vyvrcholily stoletou válkou. Až francouzské vítězství v této válce definitivně potvrdilo, že Normandské vévodství je připojeno k Francii. Hlavní normandské město Rouen bylo místem, kde byla upálena hrdinka a později francouzský národní symbol Jana z Arku, která se výrazně zasadila o francouzské vítězství ve válce. Normandie měla zpočátku zaručena určitá privilegia, nicméně postupně byla centralizována. Prosperita ale pokračovala dále, z Normandie se podnikaly námořní výpravy, mj. byla objevena oblast kolem Mississippi, která byla na počest krále Ludvíka XIV. pojmenována Louisiana. Velkou francouzskou revolucí skončil ve Francii starý režim. Vítězství revoluce ovšem vedlo ke zklamání, když radikální revolucionáři – tzv. Jakobíni, zavedli teror, vypalovali kostely a v podstatě popírali to, co měla revoluce přinést, tedy svobodu. Regionem zmítala občanská válka mezi Roajalisty a Jakobíny. Nutno podotknout, že revolta Roajalistů byla podporována z Bretaně, která opět vystupovala proti centrální moci Paříže. V průběhu 19. století

region opět prosperoval, až do francouzsko-pruské války v letech 1870-71, která region tvrdě zasáhla.

Od roku 1940 byla Normandie, Bretaň a celá Francie a západní Evropa okupována nacistickým Německem. Normandie byla válkou krutě zasažena, podobně jako Bretaň, kde sídlilo několik významných německých základů válečného námořnictva. V roce 1944 spustily spojenci operaci Overlord, na jejímž konci bylo otevření druhé fronty v Evropě. Místem útoku byla Normandie. Region byl zdevastován několikaměsíčním intenzivním bombardováním, které předcházelo samotnému vyloštění, jakož i následnou bitvou o Normandii.

2.2.4. Kulturní zvláštnosti

Region Normandie a Bretaň je regionem s bohatou historií, která zanechává mnoho odkazů v kultuře regionu a je součástí identity Normandů a Bretonců, i když v každém z obou regionů z trochu jiného hlediska. Normandie je region s válečnickou historií, od Vikingů přes jejich potomka Viléma Dobyvatele, odkaz Jany z Arku, až po zuřivou bitvu o Normandii v roce 1944. Z dávných dob je zde cítit silný vliv katolické církve, především díky místním katedrálám, klášterům a kostelům, na které je region velmi bohatý. Typická je místní architektura, hrázděné domy, které lemují úzké uličky měst, jakož i nábřeží v místních malebných přístavních městečkách.

Bretaň je specifická především svou přes půldruhého tisíce let trvající odtažitostí od zbytku Francie. Tato země byla často předmětem sváru mezi domácími Bretonci a centrální mocí Francie, ale také zemí, kde ve středověku soupeřili o vliv Francie a Anglie. Bretonci jsou pyšní na svou historii, kdy velmi často vykupovali krví svou nezávislost. Zachovávají si svůj jazyk, který mnoho z nich denně používá. Kdekoli v Bretani můžete vidět tabulky, které ať označují cokoli, tak na nich je pod oficiálním francouzským názvem také název v místní bretonštině. Patrná je zde keltská historie. Keltský původ lze pozorovat v jazyce, mentalitě lidí a jejich vztahu k legendám a mytologii. Toto vše činí Bretaň regionem trochu odlišným od zbytku Francie.

2.3. Geografické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu

Normandie a Bretaň je oblast úzce spojená s Atlantikem, čímž jsou definovány hlavní geografické předpoklady turismu v oblasti. Divoký oceán v kontrastu s vysokými útesy, které jsou větrem a mořem vytvarovány do různých impozantních tvarů, a členitým pobřežím, především v Bretani charakteristickým množstvím mysů, poloostrovů, ostrovů, zálivů a zátok, mezi kterými se nachází množství krásných pláží, je tím, co tvoří podstatnou část přírodní atraktivity regionu. Charakterem pobřeží, které je skalnaté a kamenité a také klimatem charakteristickým proměnlivým počasím, silným větrem a relativně chladnými léty region není typickou přímořskou destinací s plážemi přeplněnými turisty a s předimenzovanými letovisky, i když samozřejmě v sezoně tu funguje přiměřená turistická infrastruktura a nádherné pláže lákají turisty k relaxaci u moře. Z geografického hlediska je však region zajímavý především nádhernou přírodní scenerií, kterou pobřeží nabízí.

Vnitrozemí regionu je charakteristické mírně zvlněnou krajinou, kde se střídají stepi a louky, vřesoviště a lesy. V blízkosti moře se objevují slané močály, jelikož vlivem přílivu se moře dostává dále do vnitrozemí, především deltami řek. Tato krajina má specifickou faunu a flóru, je zde několik přírodních rezervací, které chrání různé rostlinné i živočišné druhy.

Tato kapitola se snaží zmapovat místa velké přírodní atraktivity, bez většího vlivu antropogenních prvků, tedy místa jejichž krásu celou věčnost tvořila a stále tvoří příroda a která skýtají velký potenciál pro udržitelný cestovní ruch. Nutno podotknout, že vzhledem k celkové atraktivitě regionu, jejíž vnímání je navíc subjektivní, jde jen o průřez regionem ve snaze obsáhnout to nejzajímavější, co definuje atraktivitu regionu z geografického hlediska.

Alabastrové pobřeží

V horní Normandii, v dnešním departementu Seine-Maritime, se od Le Tréportu po Le Havre táhne Alabastrové pobřeží. Pobřeží se jmenuje po zdejších vysokých sádrovcových útesech. Ward (2015) uvádí, že tyto útesy podléhají velmi rychle postupující erozi a tato změna může mít již v současném století vliv na mnohá letoviska, která se objevují v údolích mezi těmito útesy. Nejznámějším místem této

části pobřeží jsou útesy u městečka Étretat, které ční po obou jeho stranách vysoko nad mořem. Impozantní jsou místní tři obří skalní oblouky, které tvoří jakési brány. Podle *European traveler* (2019) byly tyto oblouky vytvarovány podzemní řekou, která kopíruje pobřeží a moře tyto oblouky dále zvětšuje. Dva z těchto oblouků vychází z útesů na jihozápadní straně města. Jedná se od Porte d'Aval, který je viditelný z městské pláže. Přímo u tohoto oblouku z moře ční přes 70 m vysoká skalní jehla, která podle pověstí a podle novely Maurice Leblanca je dutá a ukrývala poklady francouzských králů. Dále jižním směrem se nachází nejmohutnější z místních oblouků, který se nazývá Manneporte. Na druhou stranu od města ční útes zvaný Falaise d'Amont. Během odlivu jsou tyto oblouky přístupné přímo z pláže, nicméně je třeba mít na paměti, že za přílivu moře postupuje velmi rychle a člověku, který se sem vydá, může být cesta zpět uzavřena, což může být velmi nebezpečné.

Normanské Švýcarsko

Normanské Švýcarsko je jedna z oblastí v regionu, která vyniká geografickou atraktivitou a není bezprostředně spojena s pobřežím. Nachází se v departementu Calvados, začíná zhruba 25 km jižně od Caen a táhne se údolím řeky Orne na jih. Ward (2015) definuje tuto oblast jako mírně zvlněnou, s ostře řezanými skalisky a lesnatými kopci. Oblast láká možností sportovního vyžití, ať už sjížděním řeky, nebo lezením po skalách. Jak je zde dále uvedeno, pro pěší turistiku je terén poněkud obtížnější a je třeba dávat pozor při odbočení z hlavní stezky. Minimálně jedna směrovka totiž varuje před nevybuchlými minami z druhé světové války.

Záliv Baie du Mont-St-Michel

Záliv Mont Saint Michel se zařezává do pevniny mezi Normandií a Bretaň. Je zhruba ohraničen Normanským městem Granville na severovýchodě a Bretaňským mysem Pointe du Grouin na jihozápadě. Místo, jehož dominantou je ostrov Mont-St-Michel je z geografického hlediska význačné především pro zdejší příliv a odliv. Jak již bylo řečeno v kapitole Geografické vymezení, rozdíl v úrovni hladiny moře mezi přílivem a odlivem může být až 15 m. Při odlivu je moře až 15 km daleko a odhaluje vrstvy písku a bahna, kterými je dno zálivu pokryto. Za přílivu se ovšem moře vrací velmi rychle a podle údajů OTMSMN (2019) je cca za pět hodin od nejnižšího bodu úrovně mořské hladiny při odlivu celý záliv zcela zatopen. Kromě toho, jak je zde dále uvedeno, hrozí

také nebezpečí v podobě pohyblivých písků, takže je velmi nebezpečné chodit při odlivu daleko od pevniny. Procházka po zálivu je povolena pouze ve společnosti průvodce.

Côte d'Émeraude

Úsek pobřeží, který se táhne od Cancale západně až po mys Fréhel se nazývá Smaragdové pobřeží, podle historika Eugène Herpina, který tuto část pojmenoval podle barvy zdejšího moře, jak uvádí (Travel France, 2017). Pobřeží je zde velmi členité, moře se zde na některých místech zařezává hluboko do pevniny. Například mezi městy St-Malo a Dinard je pobřeží rozeklané hlubokou deltou, kde ústí do moře řeka Rance. Ward (2015) popisuje tuto část pobřeží jako oblíbenou rekreační oblast, kde se nachází mnoho krásných zátok a dobře chráněných písčinych pláží. Asi nejatraktivnějším místem je mys Fréhel, kde pod šedesát metrů vysokými útesy porostlými vřesem jsou krásné písčiny pláže a na konci výběžku se nachází ptačí rezervace. Při pěkném počasí se z vrcholu místního majáku dá přehlednou široký kus moře. Ward (2015) uvádí, že je možné vidět anglo-normandský ostrov Jersey, který je cca 70 km severním směrem, na západě je pak možné dohlédnout až na ostrov Île de Bréhat.

Île de Bréhat

Île de Bréhat je v podstatě souostroví, které se skládá ze dvou hlavních ostrovů, které jsou propojené mostem, a řady menších ostrůvků. Na severní straně Bretaňského poloostrova jde o jedno z nejkrásnějších míst. Klima je zde díky Golskému proudu velmi mírné, v jižní části se dokonce daří vegetaci, která je obvyklá spíše ve Středomoří. Kromě toho je ostrov také přírodní rezervací, která chrání řadu vzácných rostlin a ptáků. Ward (2015) uvádí, že na ostrově žije asi 300 stálých obyvatel, ale během letní sezony se zde pohybují majitelé nemovitostí z ostatních částí Francie, převážně z Paříže. Kromě toho se během sezóny na Bréhat vydává řada jednodenních návštěvníků, které přiváží trajekt z pevniny do přístavu Port-Clos. Severní pobřeží je vlivem oceánu a větru silně zerodované a také vegetace se vlivem větru od oceánu liší od jižní části.

Côte de granit rose

Nejsevernější část Bretaňského pobřeží, které se táhne od Bréhatu po Trégastel se nazývá Côte de Granit Rose. Jak z názvu vyplývá, tato část pobřeží je charakteristická svými skalisky a balvany z růžové žuly, erozí vytvarovanými do různých tvarů. Pobřeží zde je podobně rozeklané a členité, jako v případě Smaragdového pobřeží. Za odlivu jsou obnaženy pláže, na kterých se mezi žulovými skálami a balvany objevují jezírka, hemží se to tu krabi a dalšími mořskými živočichy. Nejznámější je úsek kolem Ploumanac´hu severně od města Lannion. Pár kilometrů severně od Ploumanac´hu se nachází souostroví Sept-Îles s přírodní rezervací, která je domovem ptačích populací. Výjimečnost tohoto pobřeží potvrzuje také fakt, že – jak uvádí Wikipédia (2019) - růžová žula se v přímořských oblastech kromě Bretaně vyskytuje už jen na Korsice a v Číně.

Finistère

Finistère je název celého departementu na západě Bretaňského poloostrova, který je nabitý přírodními atraktivitami. Nachází se tu nespočet mysů, zátok, malých i větších ostrůvků, dlouhých ústí řek zvaných abery, které ještě více rozbíjejí celistvost pobřeží, dále je tu pohoří a také národní park.

U severního břehu departementu leží ostrov Île de Batz, což je největší ostrov severního pobřeží. Asi 50 km západním směrem podél pobřeží začínají Bretaňské abery, což jsou dlouhá ústí řek do oceánu, které nabízejí krásnou přírodní scenérii. V okolí města Lannilis jsou L´Aber-Wrac´h a L´Aber Benoît, o něco dále na jih je ještě L´Aber de Ildut.

Dále jižním směrem se nachází mys Kermorvan, za kterým je skryto městečko Le Conquet, ze kterého je trajektové spojení na nedaleké ostrovy Ouessant a Molène. Jižním směrem od Le Conquet se otevírá záliv Baie de Douarnenez, do něhož ční poloostrov Crozon, který je podle Warda (2015) jedním z nejvyhledávanějších míst celé Bretaně, ale přesto působí klidně a turistická infrastruktura je velmi přiměřená. Poloostrov Crozon, stejně jako ostrovy Ouesseant, Molène a Île de Sein, jsou součástí chráněného území, které je vymezeno přírodní rezervací Parc naturel régional d'Armorique. Jde o nádhernou krajinu, která je mixem kopců pohoří Monts d'Arrée, bažin, skal, řek a krásných pláží. Na jižní straně zálivu Douarnenez ční do moře skalnatý

výběžek známý jako Point du Raz. Jedná se o nejzápadnější bod pevninské Francie. Tato práce se Finistère jako oblasti mimořádně atraktivní pro cestovní ruch bude podrobněji věnovat v praktické části, kde je této oblasti věnována případová studie.

Montagnes Noires, Monts d'Arrée

Dvě Bretaňská pohoří, která se táhnou podstatnou částí Bretaně. Nejedná se přímo o hory, jak by název napovídal, ale spíše o pahorkatinu. Nejvyšším vrcholem je Le Roc'h Ruz vysoký 385 m.n.m (Bretagne, 2019), který náleží do pásu Monts d'Arrée, který se od Finistère táhne na východ a zasahuje až do sousedního departementu Côtes-d'Armor. Jižně od řeky Aulne se rozléhá pohoří Montagnes Noires, které z území departementu Finistère přesahuje do sousedního Morbihanu. Tato krajina je vhodná pro pěší turistiku, z některých vrchů lze přehlédnout velkou část okolní krajiny.

Morbihan

Morbihan je název Bretaňského departementu, který se rozléhá od centrální Bretaně na jih. Z geografického hlediska je tato oblast atraktivní už charakterem zdejšího pobřeží, které svou členitostí ještě překonává už tak dost členitý zbytek Bretaně. Kromě toho se v této oblasti nacházejí největší ostrovy jižního pobřeží. Jak uvádí Ward (2015), Île de Groix a jeho větší příbuzný Belle-Île, jež je největším ostrovem celé Bretaně, disponují řadou krásných pláží, ale také rekreačními vilami a množstvím letních turistů. Dalšími ostrovy v oblasti jsou Houat a Hoëdic, které jsou v porovnání s většími Groix a Belle-Île o poznání klidnější.

Nejzajímavějším místem jižního pobřeží Bretaně je záliv Morbihan, jež v překladu z bretonštiny znamená „Malé moře“. Záliv je téměř uzavřen, z otevřeného moře je do zálivu přístup pouze úzkou mezerou mezi dvěma pevninskými výběžky. Ward (2015) uvádí, že podle lidové tradice je v zálivu rozeseto 365 ostrůvků, jeden za každý den. V průběhu mnoha staletí však voda v zálivu stoupala, takže v současnosti je v zálivu kolem čtyřiceti ostrovů a ostrůvků. Většinou jsou soukromě vlastněny, pouze dva (Île aux Moines a Île d'Arz) jsou trvale obydleny.

Na východní straně Morbihanského zálivu se nachází malá, ale krásná přírodní rezervace Réserve Naturelle des Marais de Séné, která je pozoruhodná svou přírodní rozmanitostí. Zdejší krajina je podle Réserves Naturelles de France (2019) kompozicí bažin a slaných luk. Vegetační podmínky jsou tvořeny vlhkostí a solí, jelikož

část území, zejména při ústí řeky Noyalo, je při přílivu pod vodou. Vyskytuje se zde mnoho vzácných živočichů, přes savce (např. vydry) a plaze až po motýly a další hmyz. Specifická je místní ptačí populace.

2.4. Skladba a percepce krajiny

Tato kapitola nahlíží na region z hlediska jeho přírodní atraktivity v kontrastu s antropogenními prvky, které lidstvo jaksi vtisklo do krajiny a jsou různě dlouho její součástí. Často si dnes neumíme určitou část krajiny, nebo třeba nějaký kus pobřeží, který je sám o sobě atraktivitou pro cestovní ruch, představit bez typických prvků, které vytvořil člověk a ty dnes jsou jakousi ikonou onoho místa. Pro konkrétní představu – majáky u Point du Raz, o které se rozbíjí divoký oceán a vodní tříšť mnohdy pohltí skoro celou stavbu, nebo Fort la Latte na Smaragovém pobřeží, jsou typicky vyobrazeny na mnohých propagačních materiálech. Stejně tak do půvabné krajiny zapadají mnohá městečka a vesničky, které navozují atmosféru, skýtají prostor pro odpočinek a příjemné posezení, nebo třeba pro trh, kde místní farmáři prodávají produkty, které pěstují na polích a v sadech, které rovněž jsou součástí krajiny. Přírodní a antropogenní prvky tedy souhrnně tvoří krajinu, která je lidmi nějakým způsobem vnímána. Tato kapitola mapuje místa a oblasti, které definují ráz krajiny, který se při návštěvě regionu vtiskne do mysli člověka a mnohdy se stává námětem pro další lidskou činnost, ať už jde o touhu region z důvodu jeho celkové přitažlivosti znovu navštívit, nebo třeba o tvůrčí činnost, která se odráží v mnohých uměleckých výstupech. V případě regionu Normandie a Bretaň můžeme mluvit o krajině, která ze svého percepčního hlediska inspirovala mnohé umělce a v podstatě i definovala jeden umělecký směr, který má právě zde své kořeny.

Bocage

Bocage je typem venkovské krajiny, se kterým se v severozápadní Francii lze setkat poměrně často. Jedná se krajinu polí, luk a pastvin, lesů a vřesovišť, kdy jednotlivé nepravidelné kusy země jsou od sebe odděleny živými ploty, vysázenými na náspech (Encyclopaedia Britannica, 2019). V Normandii se v oblasti západně od Caen a jižně od poloostrova Cotentin rozléhá oblast zvaná Bocage Normand, která je typická pro tento typ krajiny. Bocage se svou sítí živých plotů sehrála významnou roli při bitvě o

Normandii v roce 1944, kdy ony živé ploty představovaly složitou překážku pro postup spojeneckých oddílů.

Údolí Seiny

Řeka Seina je jednou z nejvýznamnějších francouzských řek. Ve středověku byla součástí tzv. cínové cesty mezi Anglií a Francií (Ward, 2015) a jelikož je důležitým přístupem z Atlantiku do vnitrozemí Francie, tak již od římských dob lemují její břehy pevnosti, hrady a kláštery. Na svém dolním toku Seina vytváří mohutné meandry způsobené boční erozí², v nichž se rozléhá normandská zemědělská krajina, močály, vřesoviště a lesy. Na jižním břehu Seiny v jednom z jejích širokých oblouků se rozléhá přírodní rezervace Parc Naturel Régional des Boucles de la Seine Normande. Tento projekt zachovává a udržuje krásný zelený kus země mezi městskými zónami Le Havre a Rouen. Podle Normandie-Tourisme (2019) rezervace zachovává a chrání dědictví této krajiny vhodným manažerským přístupem k přírodnímu prostředí a krajině, přispívá k regionálnímu plánování, k rozvoji kvalitních životních podmínek v sociálních, kulturních a ekonomických aspektech a současně přispívá ke vzdělávání a informovanosti veřejnosti. Srdcem této rezervace je hustý les Forêt de Brotonne. Na jeho jižní straně se nachází údajně nestarší stále fungující francouzský větrný mlýn Moulin de Pierre. Na západní straně lesa se nachází půvabná vesnice, za níž se táhnou mokřady a pastviny, na kterých se pasou koně a dobytek. Na severním a východním okraji rezervace na pravém břehu Seiny se nachází několik městeček a opatství. Nejvýznamnější je asi Abbaye de Jumièges. Podle Warda (2015) bylo založeno v 7. st., v 9. st. bylo vypáleno Vikingy a v 10. a 11. století bylo znovu obnoveno a vysvěceno. Další újmu utrpělo během francouzské revoluce a nyní je známo jako „nepůvabnější zřícenina Francie“.

Asi 35 km jihovýchodně od Rouenu leží na pravém břehu Seiny obec Les Andelys. Pravý břeh Seiny je lemován skálami a na jedné z nich na jižním konci vesnice se tyčí nádherný hrad Château Gaillard. Hrad dal postavit na konci 12. století král Richard I. Lví srdce, aby hlídal řeku Seinou a zabránil francouzskému králi dostat se tudy do Rouenu. Tato dominanta na řece Seině jednak vypadá skutečně impozantně z hlediska vnímání krajiny a jednak je významnou kulturní a historickou památkou.

² Vymílání břehů vodním tokem na jedné straně a usazováním sedimentu na druhé straně (Wikipedie, 2019).

Celkově je údolí řeky Seiny typickou francouzskou krajinou, kde se vedle sebe schází přírodní krása v podobě údolí řeky, nad níž se tyčí skály a kopce a celý půvab krajiny je dotvořen antropogenními prvky, které jsou často ikonami místa.

Pays d' Auge

Území ležící jižně od města Lisieux vyznačující se zemědělskou krajinou, jaká je pro vnitrozemskou Normandii typická. Pokud máme venkovskou krajinu Normandie nebo celé Francie v mysli zakořeněnou jako krajinu pastvin a farem, tak inspirací pro tento obraz bude pravděpodobně tato oblast. Je to krajina plná pastvin, po kterých se pasou stáda krav a koní. Právě z těchto ideálních podmínek pocházejí slavné francouzské sýry Camembert, Livarot a Pont-l'Évêque. Kromě pastvin se zde nacházejí také rozlehlé ovocné sady, ze kterých pocházejí místní nápoje cidre a poiré³. Mezi sady a pastvinami jsou rozesety farmy, zemědělská stavení a hrázděné venkovské domy. Pro návštěvníka regionu je tento kraj ideální pro procházky, projížďky na kole po venkovských cestách, nebo k návštěvě některé z farem. Pokud budeme uvažovat o nějaké formě cestovního ruchu, pro kterou je tento kraj ideální, tak určitě můžeme uvažovat o agroturistice⁴ jako o formě udržitelného turismu.

Bretaň a oceán

Bretaň je krajem, který je bezprostředně spjat s oceánem, který zde vytváří specifické životní a přírodní podmínky. Od nepaměti je oceán zdrojem obživy místních lidí, kteří se na moře vydávali a vydávají, především za rybolovem, ale také za námořní dopravou, ať už lidí, nebo třeba místních zemědělských produktů. Po celém pobřeží Bretaně se nacházejí rybářské osady, přístavy, staré korzárské pevnosti, majáky, pomníky utonulým námořníkům a další symboly lidské činnosti, které souvisejí s životem místních lidí a místní historií. Člověk si zde může představit drsný život rybářů, dovědět se o místní pohnuté historii a nechat se vtáhnout do legend, kterými jsou tato místa opředená. Tyto antropogenní prvky v kontrastu se živly, kterými je region bičován, vytváří neopakovatelnou atmosféru. Toto skvěle vystihuje Kožík

³ Cidre je mírně alkoholický nápoj vyrobený ze stoprocentního jablečného moštu, Poiré je hrušková varianta.

⁴ Druh cestovního ruchu, jehož hlavní náplní je poznávání alternativního způsobu života v blízkém kontaktu s přírodou, přímou spoluúčastí na zemědělských činnostech a aktivní odpočinek (Zelenka, Pásková, 2012).

(1973), který působivě a až poeticky popisuje atmosféru Bretaňských přístavů a pobřeží, např. „*Roscoff nemá ani hradby, ani půvab lázní; ale stačí prožít tam několik hodin, pozorovat z některého výběžku siluetu města, ohmatat reliéfy lodí vtesané do kostelních stěn, nadechnout se trpkého pachu moře, setkat se s lidmi – a poznáte, že je zde v ovzduší cosi magického, co vás, zadržuje a láká k slibu návratu*“. Zde jsou také citováni básníci a autoři jako např. Saint-Pol-Roux, který Bretaň přirovnává k „*Panně na přídi Evropy*“, kterou ze skály vytepal mistr oceán.

Vnitrozemí Bretaně

Vnitrozemí Bretaně je charakteristické pěknou, mírně zvlněnou krajinou, definovanou pohořími Monts d'Arée a Montagnes Noires. Napříč Bretaní se táhne kanál, který spojuje přístavy Brest a Nantes. Tato stavba z 19. století různě propojuje bretaňské řeky. Podél kanálu stojí několik pěkných starobylých městeček, jako např. Pontivy, Josselin s nádherným hradem tyčícím se nad řekou Oust, nebo starobylý přístav Redon. Mimořádně zajímavá je také vodní nádrž Lac du Guerlédan, která představuje nejvýznamnější vodní plochu v Bretani. Jezero vzniklo přehrazením řeky Blavet v této oblasti a tato vodní plocha, lemovaná lesem Quénécan představuje zajímavou atraktivitu cestovního ruchu. Je zde ideální možnost aktivního odpočinku. Jak uvádí Bretagne (2019), není problém si zde půjčit kajak a vydat se na jezero, nebo si udělat výlet kolem jezera pěšky, na kole, nebo je možná vyjížd'ka na koni.

Nedílnou součástí Bretaně jsou mýty a legendy a také odkazy dávných obyvatel. Příkladem můžou být bretaňské lesy, které jsou pozůstatky pradávného lesa Argoat, který podle legendy kdysi pokrýval celou vnitrozemskou část Bretaně. Nejznámější je les Paimpont, který leží asi 40 km západně od Rennes. Podle Warda (2015) les Paimpont v současnosti pokrývá asi 40 km². Z přírodního hlediska je to krásný kus země, s hlubokými hvozdy a bažinatým jezerem, avšak tento les je zajímavý především tím, že bývá spojován s legendárním lesem Brocéliande z příběhů o králi Artušovi. Stejně tak se k legendám o Artušovi váže i les Huelgoat, který leží ve východní části přírodní rezervace Parc naturel régional d'Armorique. Na jihozápadním okraji lesa leží pěkná stejnojmenná vesnice s malým jezírkiem. V hloubi lesa, který je známý obrovskými balvany rozestými na ploše 10 km² se nachází přírodní útvary, spojené s různými legendami. Jedna z nich praví, že v místním lese král Artuš ukryl své poklady.

2.5. Kulturně-historické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu

Normandie a Bretaň je region, který z kulturně-historického hlediska disponuje obrovským bohatstvím. Kultura je tvořena historií a mnohými regionálními specifiky, ať už jde o folklor a místní tradice, život místních lidí, kteří se živí tradičním způsobem (např. farmaření nebo rybolov), samozřejmě proslulou gastronomií, která dala světu několik slavných značek a také mytologie a legendy, kterými je region opředen. Z historického hlediska je region nabitý různými místy velkého kulturně-historického významu, ať už jde o místa bitev a válečné památníky, religiózní památky, místa spojená s králi a vojevůdci, pomníky nebo místa, která inspirovala umělce. Následující kapitola nabízí průřez tím, co definuje atraktivitu regionu z kulturně-historického hlediska.

Le Havre

Tento přístav na severním břehu ústí Seiny, který na první pohled nevypadá jako ideální místo pro turismus, ve skutečnosti má nově vybudované centrum, které je zapsáno na seznamu světového dědictví UNESCO. Během války bylo město kompletně vybombardováno. Po válce bylo město téměř dvacet let přestavováno podle plánu architekta Augusta Perreta. Jak uvádí UNESCO (2019), Le Havre tvoří výjimku mezi ostatními rekonstruovanými městy pro svou jednotu a integritu. Podařilo se skloubit nové stavební techniky a územní plánování s dřívějšími vzory a historickými strukturami města, kdy se do nových čtvrtí podařilo zakomponovat několik kostelů a staveb, které přežily bombardování. Výsledkem je výjimečný poválečný příklad moderní architektury a urbanistického plánování.

Rouen

Rouen je správní centrum departementu Seine-Maritime a současně hlavní město Normandie. Jedná se o jedno z nejstarších a nejvýznamnějších francouzských měst. Díky své poloze na Seině nedaleko od jejího ústí je to významný přístav a důležitý strategický bod. Z hlediska cestovního ruchu je Rouen atraktivní především díky své historii, která je vyobrazována v řadě kostelů, muzeí a hrázděných domech, které lemují uličky historického centra. Nejvýznamnější památkou je katedrála de Notre

Dame. Byla stavěna v gotickém 12. a 13. st. na místě, kde od 3. století stála Římská svatyně (Ward, 2015). Jak je zde dále uvedeno, katedrála v sobě ukrývá hrobku prvního normandského vévody a vikingského vůdce Rolla a ve zdejší pokladnici je v olovené schránce uloženo také „lví“ srdce krále Richarda I.

Rouen je také spjat s jednou z nejvýznamnějších postav středověku a později francouzským národním symbolem – Johankou z Arku. Tato mladá dívka, která stanula v čele francouzské armády, osvobodila Angličany obléhaný Orleán a zasloužila se o obrat ve stoleté válce ve francouzský prospěch, byla v roce 1430 zajata Burgund'any, kteří ji předali Angličanům. V roce 1431 byla zde na náměstí Vieux-Marché upálena.

Dalšími památkami v Rouenu jsou gotické kostely St-Maclou a St-Ouen, hodiny Gros Horloge, nebo Tour Jeanne d'Arc, jež je pozůstatkem hradu, kde byla Johanka vězněna. Z expozic můžeme jmenovat např. Musée des Beaux Arts, kde je mj. vystaveno Monetovo vyobrazení Rouenské katedrály Notre Dame, nebo Musée Flaubert et l'Histoire de la Médecine.

Honfleur

Honfleur je krásné přístavní městečko při ústí Seiny. Na druhé straně delty Seiny je vidět obří přístav Le Havre, ze kterého do Honfleuru přes deltu Seiny vede most Pont de Normandie, což je místní architektonický skvost. Nánosy při ústí Seiny město sice oddělily od kanálu La Manche, nicméně spojení mezi La Manche a místním starobylým přístavem je zajištěno skrz udržovaný kanál. Centrem města je přístav Vieux Bassin, který je ze všech stran lemován nábřežím s kavárnami, obchůdky, a hlavně úzkými a vysokými domy, různě nakloněnými a naskládanými na sebe. Některé jsou hrázděné, jiné zase z cihel a kamene nebo obložené břidlicovými taškami, dohromady ale vytváří harmonický dojem. Toto město je ale nejznámější jako jedno z center impresionismu. Místní katolický kostel Église Ste-Catherine, který je celý ze dřeva a pochází z dob stoleté války, jak uvádí Ward (2015), byl jedním z oblíbených motivů Clauda Moneta. Stejně tak Eugène Boudin, Monetův učitel, je místním rodákem a zasloužil se o založení muzea Musée Eugène Boudin. Kousek od Boudinova muzea stojí dům skladatele Erika Satieho. Na severním okraji města se nachází krásný dům, zvaný La Ferme Saint Simeon, který dnes slouží jako luxusní hotel, dříve to ovšem byla farma s hostincem, kde se scházeli impresionisté a čerpali zde inspiraci.

Bayeux

Bayeux je menší, ale krásné historické město, svou architekturou typicky normandské, s uličkami, které lemují mnoho kaváren, brasserií, boulangerií, creperii, obchůdků a restaurací. Z kulturně historického hlediska dominují dvě hlavní atraktivita. Jednou je katedrála Cathédrale Notre Dame, stavěná v románském slohu a doplněna gotickými prvky. Jak uvádí Ward (2015), jednou z jejích zajímavostí je strom svobody vysazený na jejím nádvoří v roce 1797 v zápalu revolučního nadšení. Další atraktivitou města Bayeux, která má obrovský kulturně-historický význam a je právem zapsána na seznamu UNESCO, je světoznámá tapisérie Viléma Dobyvatele, normanského vévody, umístěná v muzeu Centre Guillaume le Conquérant. Znárodnuje události, které vedly k invazi vojska Viléma Dobyvatele do Anglie a také samotnou invazi a bitvu u Hastingsu, kde Vilém poráží anglického krále Harolda.

Z dalších místních atraktivit je nutné zmínit muzeum Musée d'Art et d'Histoire Baron Gérard, jehož expozice zobrazují dějiny města a místní uměleckou sbírku a také muzeum bitvy o Normandii, zobrazující průběh bitvy a následné osvobození Francie.

Tato práce se Bayeux bude podrobněji věnovat v praktické části, kde je realizována případová studie, kde autor prezentuje toto historické město v hlubších kulturně-historických souvislostech.

Caen

Caen je hlavním městem Dolní Normandie (podle dřívějšího členění). V roce 1944 bylo Caen předmětem zničující bitvy, která v Normandii po vylození zuřila. Spojenci původně toto město chtěli obsadit v den vylození jako důležitý dopravní uzel a vytvořit tak předmostí pro další ofenzivu, ale německé jednotky se zde a v blízkém okolí držely až do začátku srpna. Za dva měsíce tvrdých bojů a masivního bombardování bylo město ze třech čtvrtin zničeno.

Z dřívější historie jsou na městě zajímavé starobylé hradby z 11. st., které chránily hrad, ze kterého se ale moc nedochovalo. Z 11. st. je tu znát stopa Viléma Dobyvatele, který tu, jak uvádí Ward (2015), po dohodě s papežem společně se svou chotí Matyldou nechaly vybudovat dvě opatství – Abbaye aux Hommes a Abbaye aux Dames (mužské a ženské opatství). V Abbaye aux Hommes se nachází Vilémův hrob.

Ve městě na jeho severním okraji se také nachází památník Mémorial de Caen, který je vlastně expozicí období od 1. světové války až do 2. světové války a bojů o Normandii. Jak uvádí Ward (2015), především druhá světová válka je tu zdokumentována velmi podrobně, včetně aktivit kolaborantské vlády z Vichy, nebo možnosti shlédnout film dokumentující německé i spojenecké přípravy na bitvu i bitvu samotnou. Jsou odsud také organizovány prohlídky invazních pláží.

Invazní pláže

Místo, které bylo svědkem asi nejnáročnější a nejmonstróznější vojenské operace všech dob – vylodění v Normandii. Pásmem útoku byly Normandské pláže zhruba od města Caen na východě po poloostrov Cotentin na západě. Této masivní operaci předcházelo několikaměsíční intenzivní bombardování celé oblasti s cílem co nejvíce oslabit německou vojenskou infrastrukturu, a především co nejvíce oslabit Atlantický val, což byl systém německého opevnění od španělské hranice až po Norsko. Podle Zalogy (2007) byl tento systém opevnění nejsilnější tam, kde Němci očekávali útok, tedy v oblasti Pas-de-Calais, která se táhne severně od Normandie. Dalším problémem Atlantického valu bylo, že na některých místech nebyl zcela dokončen, jelikož byl budován ve spěchu a jeho budování nebylo dostatečně koordinováno. Ale i tak na spojence v Normandii čekal systém opevnění, dělostřeleckých baterií a zaminovaných pláží, který představoval výraznou překážku. Nutno podotknout, že invazní pláže jsou obsahově rozsáhlým tématem, jejichž detailnější popis bohužel není rozsahově možný. Následující text tedy nabízí pouze průřez, kde je krátce popsáno několik míst, která jsou ikonami této mohutné operace. Autor zde mimo obsahové analýzy studovaných zdrojů využívá také poznatky z vlastního pozorování.

Vylodovací pláže byly rozděleny do sektorů s kódovým označením, které jsou známé jako pláže SWORD, JUNO, GOLD, OMAHA a UTAH (od východu). Po celém pásmu je dnes mnoho památníků a pozůstatků německého opevnění. Asi deset kilometrů od Bayeux se nachází městečko Arromanches-les-Bains, které je známé zbytky Morušového přístavu, zvaného také Port Winston, což byl umělý železobetonový přístav dopravený sem z Anglie, přes který se na pevninu dostávala těžká technika. Jedná se o mistrovský kousek válečného plánování a těžko představitelnou ukázkou toho, co vše bylo zapotřebí zvládnout k úspěšné operaci. V Arromanches je také

muzeum vylodění Musée du Débarquement, nebo panoramatické kino Arromanches 360.

Asi 6 km západně od Arromanches leží vesnička Longues-sur-Mer, kde se nachází zachovalé postavení dělostřelecké baterie. Betonové kasematy, které chránily dělostřelecké postavení jsou stále osazeny původními děly. Dále se zde nachází předsunutý kryt pro řízení palby a podpůrná palebná postavení pro ochranu baterie.

Dále na západ se rozprostírá nejkrvavější pláž vylodění – pláž Omaha. Terén se zde zvedá, nad pláží se tyčí útesy, které představovali značnou přírodní překážku. Symbolem této části bitvy je určitě mys Point du Hoc, 6 km západně od Vierville. Tento malý výběžek pevniny je charakteristický množstvím kráterů způsobených bombardováním. Nachází se tu několik pozůstatků dělostřeleckých postavení a krytů posádky, ale dominantou místa je masivní velitelský bunkr na čele útesu, na kterém jsou jasně patrné výmoly po granátech z námořního ostřelování a také pomník, který tu byl vztyčen na památku Rangerů z 2. praporu, kteří museli z moře zdolat vysoký útes pomocí provazových žebříků. Po dvoudenní bitvě byla německá dělostřelecká baterie, která se mezitím z mysu stáhla kousek do vnitrozemí, zničena. Rangers zaplatily krutou daň, když z útočících 225 vojáků jich zůstalo 90.

Dalším místem je americký vojenský hřbitov v Colleville-sur-Mer. Podle ABMC (2019) je na něm pohřbeno 9380 padlých amerických vojáků. Mezi nimi leží i syn amerického prezidenta Theodore Roosevelt jr. Hřbitov tvoří dlouhé řady bílých křížů, pouze se jménem padlého, příslušností k jednotce, odkud byl a kdy padl. Na východním konci hřbitova je půlkruhový památník se sochou, kde se konají pietní akce. Je zde i návštěvnické centrum, kde se lze formou prezentací seznámit s událostmi vylodění pohledem obyčejných vojáků. Na člověka tu zcela jistě působí duch místa, kdy bez jakýchkoli slov nebo epitafů na náhrobcích padlých si zde člověk uvědomí hrůzu války a zmar, kolik mužů muselo padnout za svobodu Francie, potažmo Evropy i Světa. Nutno podotknout, že v případě Amerického vojenského hřbitova v Colleville se jedná o nejznámější a nejnavštěvovanější hřbitov, ale těchto pietních míst je v oblasti několik desítek. Podle Warda (2015) bylo na hřbitovech v Normandii pohřbeno na 140000 mladých mužů, a to ještě padlí Francouzi byli pohřbeni ve svých městech a vesnicích, rovněž mnoho těl padlých amerických a kanadských vojáků bylo převezeno do jejich vlasti.

Giverny

Giverny je malá vesnice při východní hranici Normandie. V roce 1883 se sem stěhuje Claude Monet, jeden z nejznámějších impresionistů a autorů, kteří byli inspirováni krajem Normandie a Bretaně. Jak uvádí Ricketts (2005), Monet, jehož obraz *Imprese, východ slunce* v podstatě dal jméno novému uměleckému směru, právě na zdejších venkově maloval své série obrazů, inspirován hrou světla a barev. Hlavní turistickou atraktivitou zde je Monetův dům a jeho ateliér, ale především Monetova zahrada s jezírkem leknínů, které byly nejčastějším námětem jeho obrazů. Historický kontext k nejslavnějším Monetovým dílům nabízí místní muzeum Musée des Impressionnismes.

Mont-St-Michel

Další památkou zapsanou na seznamu světového dědictví UNESCO je opatství Mont-St-Michel, které má více než tisíciletou historii. Podle Warda (2015) se už v osmém století biskupovi z nedalekého Avranches zjevil archanděl Michael a přiměl ho postavit na skalnatém ostrově, který dominuje místnímu zálivu, kapli. V 10. st. vévoda Richard I. daroval kapli benediktinům, kteří zde počali od 11. století stavět opatství. Na 80 m vysoké skále tak rostl vysoký klášter, obklopený dalšími opevněnými stavbami románského a gotického stylu. Celý komplex opatství, který se skládá z kláštera, na jehož špici je pozlacená socha archanděla Michaela, a přilehlých gotických budov na severní straně ostrova, ční vysoko nad městečkem v dolní části ostrova a vypadá skutečně impozantně. Ostrov nebyl nikdy dobyt, ačkoliv se o to Angličané za stoleté války pokoušeli a ostrov byl dlouho obléhán.

Z hlediska návštěvnosti ostrov Mont-St-Michel je jedním z nejznámějších a také nejnavštěvovanějších míst celé Francie. Podle údajů Normadie-tourisme (2018) v roce 2017 navštívilo opatství v horní části ostrova téměř jeden a čtvrt milionu turistů. Podle těchto materiálů je americký vojenský hřbitov v Colleville o něco málo navštěvovanější, je nutné si ale uvědomit, že opatství, jehož prohlídka je placená, zdaleka nenavštíví všichni návštěvníci ostrova. Ward (2015) uvádí, že je to sotva třetina. Nutno podotknout, že zatímco horní část ostrova nabízí mnohé k poznání z historie ostrova a opatství, tak spodní část je v podstatě komerčně laděné městečko. Na jeho jediné a hlavní ulici, která bývá značně přelidněná, se nachází množství obchůdků se suvenýry,

kaváren a restaurací. I zde se sice nacházejí čtyři muzea, ale jak podotýká Ward (tamtéž), v porovnání se samotným opatstvím jsou drahá a nenabízejí moc zajímavého.

V souvislosti s Mont-St-Michel je nutné zmínit ještě rozsáhlý vodohospodářský projekt, který odstartoval v roce 2006, jehož cílem bylo odplavení mořského sedimentu v zálivu při pobřeží. Mont-St-Michel byl totiž již od konce 19. st. vlivem nánosů bahna a písku poloostrovem a vedla k němu hráz se silnicí. Tento projekt za 164 mil. Euro (IDNES, 2014), přispěl k obnově původního vzhledu krajiny a současně, jak uvádí Ward (2015) pomohl usměrnit proudy turistů, které destinaci navštěvují, jelikož z bezprostřední blízkosti ostrova zmizela velká parkoviště. K ostrovu dnes vede asi 2 km dlouhá lávka. Tento projekt svým rozsahem daleko přesahuje destinační management, ale je to příklad, jak by se Evropa a vůbec civilizace měla starat o své přírodní a kulturně-historické dědictví.

Dol-de-Bretagne

Pokud se vydáme od Mont-St-Michel na západ, ocitneme se v Bretani. Za jakousi vstupní bránu můžeme považovat starobylé město a jedno z bretaňských biskupství – Dol de Bretagne. Toto městečko vyniká katedrálou St-Samson a nadchne uličkami lemovanými starými hrázděnými domy. Zajímavou atraktivitou je také muzeum Médiévalys, nabízející multimediální expozici týkající se historie staveb katedrál. Kousek severně se nachází kopec Mont Dol, opředený legendami. Podle Warda (2015) jedna z nich vypráví, že je to místo souboje archanděla Michaela s ďáblem.

St-Malo

Za centrum Smaragdového pobřeží se může považovat starobylý korzářský přístav St-Malo. Centrum je obklopeno hradbami, které tvoří pevnost. Intra-Muros – mezi hradbami, jak se tato část města doslova jmenuje – působí velmi živě. Rušné ulice nabízejí spoustu barů, kaváren a creperii. Klidněji je na hradbách, které nabízejí krásný výhled na moře. Za hradbami se nachází pláže, které se ovšem za přílivu velmi rychle zkracují. Kupříkladu stará pevnost z roku 1689, stavěná podle vojenského architekta Vaubana, je za odlivu snadno dostupná z pláže, ale za přílivu se tam po souši nedá dostat.

Jak uvádí Ward (2015), původní St-Malo ale vyrostlo jižněji, okolo kláštera St-Maclou ze 6. st. Čtvrť St-Servan, která tu stojí na místě galorománské osady Alet, je tak

vlastně historickým jádrem města. Nejzajímavější je zde věž Tour Solidor z roku 1382, která měla střežit přístup do ústí řeky Rance.

St-Malo bylo známé jako centrum pirátů, kteří neuznávali žádného vládce. Jak dále uvádí Ward (2015), koncem 16. st. se St-Malo dokonce považovalo za samostatnou republiku. Mottem bylo „*Ni Francais, Ni Breton, Malouin suis*“ (nejsem Francouz, ani Bretonec, jsem Maloňan). V 16. st. také odtud vyplul Jacques Cartier ke břehům Kanady, kde založil první francouzskou kolonii. Námořní tradice jsou nedílnou součástí historie a kultury tohoto města. V době, kdy se připravovala tato práce, se v St-Malo vše chystalo na 11. ročník mezinárodního námořního závodu Route du Rhum, který začíná zde, a končí v karibském Guadeloupe, francouzském zámořském regionu.

Turisticky atraktivní je také blízké okolí St-Mala. Pokud vynecháme přírodní krásy Smaragdového pobřeží, které v této práci již byly zmíněny v kapitole 2.3 *Geografické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu*, můžeme zmínit např. pěkné město Dinan se svou pevností a impozantními hradbami, nebo městečko Cancale, schované pod mysem Pointe du Grouin, vyhlášené skvělými ústřicemi.

Lorient

Toto jihobretaňské město utrpělo intenzivním bombardováním za druhé světové války, jelikož je to významný přístav a německá Kriegsmarine zde měla velkou ponorkovou základnu. Ačkoliv nově postavené město není příliš hezké, tak z pohledu kultury je zde jedna zajímavost, která jistě stojí za zmínku. Každý rok se tu totiž koná největší keltský festival na světě. Jedná se o mezinárodní akci, která podle webu Festival Interceltique Lorient (2019) přiláká až 750000 návštěvníků a vystupuje zde na 4500 hudebníků, umělců, tanečníků, filmařů atd. Jak dále podotýká Ward (2015), vedle pěti set různých představení je hlavním lákadlem přátelská atmosféra, sounáležitost ke keltské kultuře a společné nadšení pro keltské tradice.

Megalitické památky v Bretani

Bretaň je regionem známým také díky svým megalitickým památkám. Ty jsou v naprosté většině koncentrovány na jižním pobřeží Bretaně, konkrétně východně od

zátoky Quiberon a v okolí zálivu Morbihan. Patří sem menhiry⁵ uspořádané do řad, nebo dolmeny⁶, které mohli sloužit jako hrobky. Účel těchto megalitických staveb nebyl dosud objasněn. Převládají teorie, které spojují tyto stavby s religiózními účely, různými formami uctívání (např. v souvislosti se zemědělstvím a úrodou) anebo také s astronomickými účely. Ward (2015) zmiňuje Flauberta, který k účelu staveb kdysi poznamenal, že „milovníci mytologie v nich vidí Herkulovy sloupy, zastánci přírodních věd je berou jako symbol Pýthóna a pokud si potrpíte na astrologii, jsou to znamení zvěrokruhu“. Není ani jasné, kdo a jak tyto stavby budoval, jisté je pouze to, že muselo jít o rozvinutou společnost s pevnou organizační strukturou. Období, kdy byly tyto megality stavěny, je odhadováno do širokého rozpětí 6000 až 2000 let. př. n. l. Jde tedy o civilizaci, která tu byla dávno před Kelty.

Nejnámější jsou řady menhirů, které se táhnou v severovýchodním směru od obce Carnac. Linie menhirů jsou zde rozděleny do třech víceméně samostatných polí. Asi kilometr severně od centra Carnacu začíná první uskupení zvané Alignements du Méneac. Podle OT-Carnac (2018) se zde v 11 řadách dlouhých přes 1100 metrů nachází 1099 menhirů. U tohoto uskupení je také informační centrum Maison des Megalithes, kde návštěvník dostane podrobné informace. Dále na severovýchod se nachází další pole, zvané Alignements de Kermario. Zde se nachází 1029 menhirů v 10 řadách, dlouhých asi 1200 metrů. A o další kilometr dále na severovýchod se nachází třetí uskupení, zvané Alignements de Kerlescan se 13 řadami, ve kterých je zformováno 555 menhirů. Mimo tyto tři pole s řadami menhirů stojí další menhiry samostatně nebo v malých uskupeních, takže se v oblasti Carnacu nachází kolem 3000 menhirů. Výška jednotlivých kamenů se pohybuje od jednoho metru až po pětimetrové bloky.

V oblasti se také nacházejí pohřební mohyly. Jedna je poblíž centra Carnacu a jmenuje se Tumulus de St-Michel. Na vrcholku mohyly stojí kaple. Uvnitř obrovské stavby se nachází pohřební komnata, kde byly nalezeny kosti a mnohé nářadí a cenné předměty. Další mohylou v oblasti je Tumulus de Kercado poblíž uskupení Alignements de Kermario. Jak uvádí Ward (2015), tato mohyla byla stavěna kolem roku 5700 př. n. l., což z ní dělá jednu z nejstarších kamenných staveb na světě.

⁵ Z bretonštiny *men* – kámen, *hir* – dlouhý. Jedná se o hrubě opracovaný kamenný blok svle zapuštěný do země (Svoboda, 1990).

⁶ Z bretonštiny *dol* – stůl, *men* – kámen. Jedná se o stavbu dvou nebo více vztyčených kamenů, přes které leží ploché kameny jako stropní deska (Svoboda, 1990).

Další lokalitou, kde se objevují megalitické památky je obec Locmariaquer, která leží asi 12 km východně od Carnacu, přímo u úzkého vstupu do Morbihanského zálivu. Nachází se zde Grand Menhir Brisé, největší menhir v oblasti, který je bohužel rozlámán na čtyři kusy, což budí diskuze, jak k tomu došlo. Tak jako v mnoha další otázkách okolo megalitů, tento fakt zůstává neobjasněný, nicméně je prokázáno, že menhir kdysi býval vcelku. Dalšími megalitickými památkami v oblasti Locmariaqueru jsou obří dolmen Table des Marchand, nebo Tumulus d'Er Grah.

Megality v Bretani zatím spolehlivě vzbuzují víc otázek než odpovědí. Právě fakt, že mnohé zůstává nevysvětlené a opředené záhadami, které mají klíč tisíce let zpět v historii, přispívá k přitažlivosti těchto památek. Tyto stavby tak i přesto, že za tisíce let jsou již zerodované a také lidský faktor se na nich negativně podepsal, stále mají a budou mít velký potenciál k cestovnímu ruchu.

Rennes

Rennes je největší město Bretaně a je také správním střediskem tohoto regionu. Jedná se o moderní město, univerzitní město, ležící na soutoku řek Ille a Vilaine. Jak uvádí Ward (2015), město v roce 1720 téměř kompletně vyhořelo. Požáru uniklo pouze historické jádro Les Lices. Nově vystavěné město vypadá svěže a mladě, k čemuž jistě také přispívá početná komunita studentů. Od klasických bretaňských měst, kde na člověka dýchá historie, vypadá Rennes trochu odlišně.

Z kulturně-historických atraktivit město nabízí Ecomusée du Pays de Rennes, což je muzeum věnované bretaňskému venkovu, dále Musée de Bretagne, které nabízí seznámení s dějinami a kulturou Bretaně. Milovníky umění potěší muzeum Musée des Beaux-Arts. Z kulturních akcí je třeba zmínit místní festivaly. Jak uvádí Ward (2015), festival des Tombées de la Nuit je přehlídkou bretaňské kultury, nebo v prosinci se koná hudební festival Transmusicales. Milovníky sportu by mohl lákat místní fotbalový klub Stade Rennais, který v současnosti i nedávné minulosti nese i českou stopu. Třaskavé bývá derby s konkurečním Nantes, kde se promítá historická rivalita mezi těmito městy, kdy dlouhá staletí mezi sebou tyto města soupeřila o titul hlavního města Bretaně.

Celkově Rennes působí trochu jinak než města v rázovitějších částech Bretaně. Ale např. na závěr cesty po Bretani může návštěva Rennes přinést svěží změnu. Především mladí lidé by si ve městě jistě našli to své.

3. Praktická část

3.1. Případová studie Bayeux

3.1.1. Obecné informace

Bayeux je normandské město v departementu Calvados, spadající do historické oblasti Bessin, kterou lze vymezit jako území departementu ležící mezi řekami Vire a Orne. Podle Encyclopaedia Britannica (2019), toto území odpovídá oblasti, kterou obýval Galský kmen latinsky nazývaný Pagus Baiocensis. V římské době bylo hlavní město oblasti nazýváno Civitas Baiocassium a od tohoto názvu je odvozen název Bayeux. Roku 880 bylo Bayeux dobyto vikingským vůdcem Rollem a stalo se normanskou baštou. V 11. st. toto město bylo oblíbeným centrem vévody Viléma Dobyvatele. Ve své historii bylo město několikrát obléháno a obsazeno – během stoleté války, dále v 16. st. během náboženských válek a samozřejmě za druhé světové války. 7. června 1944 bylo Bayeux prvním městem, kam vstoupily spojenecké jednotky po vylodění a také prvním městem, kam během osvobození Francie zavítal Charles de Gaulle.

3.1.2. Kulturně-historické předpoklady pro turismus

Bayeux je jedním z historických a kulturních center Normandie. Ač se jedná o relativně malé město – podle INSEE (2019) zde v roce 2015 žilo 13656 obyvatel, z hlediska kulturně-historického dědictví je velmi bohaté. Nabízí historické památky, krásné historické centrum, ulice lemované hrázděnými domy, klidné parky, botanickou zahradu, malebnou říčku Aure s vodními mlýny a další zajímavosti.

Tepnou města je hlavní třída, která protíná město od severozápadu k jihovýchodu. V západní části se tato třída nazývá Rue St-Patrice. Prochází náměstím place St-Patrice, kde se o sobotách koná trh, kde je možno koupit to nejlepší od lokálních producentů a zajímavé suvenýry. Odtud se hlavní ulice mění z Rue St-Patrice na Rue St-Malo. Z ní se dá odbočit na jih a dojít na roh Place Charles de Gaulle, což je prostranství, uprostřed něhož je fontána se sochou Poppy z Bayeux, podle Warda (2015) dcery regionu a později manželky vikingského vůdce Rolla. Zde na tomto prostranství přednesl 14. června 1944 Charles de Gaulle svou první řeč na půdě osvobozované Francie.

Pokud bychom pokračovali rovně po Rue St-Malo, která se po chvilce změní v Rue St-Martin, tak si nejde nevšimnout nádherného hrázděného domu ze čtrnáctého století (číslo popisné 1). Kousek dál ulice Rue St-Martin vede kolmo nad řekou Aure. V této části je k dispozici několik pěkných hotelů a restaurací. Prostředí je mimořádně půvabné, krásný je pohled na malebnou říčku, která se tudy vine mezi domy a kamennými břehy. Řeka Aure zde také pohání nedávno restaurovaný vodní mlýn.

Dále na východ se Rue St-Martin mění v Rue St-Jean. Kousek za řekou Aure lze odbočit jižně do ulice, která vede přímo k budově, kde se nachází Centre Guillaume le Conquérant, místo výstavy tapisérie Viléma Dobyvatele. Přímo naproti vchodu do uličky, která vede ke vstupu do budovy tapisérie, je útulná restaurace – crêperie Le Moulin de la Galette. Z druhé strany domu pod úrovní ulice teče Aure, které zde roztáčí další mlýnské kolo. Jen pár kroků odtud zpět západním směrem, a je vidět katedrála, dominanta centra Bayeux. Kolem katedrály je možné se vydat dlážděnou ulicí Rue des Cuisiniers, kolem budovy muzea Musée d'Art et d'Histoire Baron Gérard s expozicí přibližující městské dějiny od prehistorického období po současnost a také městskou uměleckou sbírkou (Ward, 2015). Nechybí zde expozice krajek, jejichž produkce má v Bayeux tradici od 17. st.

Zatímco dosud tato kapitola mapovala hlavně historické centrum města, dále je nutné se zmínit o dalších atraktivitách, které se v Bayeux nacházejí mimo centrum, nicméně přesto jsou velmi snadno dostupné. V jihozápadní části města při městském okruhu se kousek od sebe nacházejí muzeum Musée Mémorial de Bataille de Normandie, mapující příběh bitvy o Normandii a následné osvobození Francie, a britský vojenský hřbitov. Podle Bayeux (2019) zde leží přes 4000 obětí z řad britských vojáků a přes 500 další obětí z řad vojáků jiných národností. Naproti hřbitovu na druhé straně silnice je památník na počest neznámým vojákům, kteří zde nemají svůj hrob. Dále jak uvádí Filáček (2011), pochováni jsou zde také čtyři českoslovenští vojáci. Další atraktivitou je botanická zahrada, která se nachází v severozápadní části města u městského okruhu. Její nádherný „plačící buk“ je od roku 1932 zapsán jako přírodní památka.

Bayeux je také místem každoročního konání různých akcí. Nová je zimní akce „Vilémova katedrála“, kdy je v katedrále Bayeux na její stěny díky digitální technologii promítána tapisérie včetně doprovodného komentáře. V létě je zase katedrála místem konání „Rendez-vous à la cathédrale – slavnost svobody a života. Další akcí je Bayeux

Medieval festival, kdy se okolí katedrály promění ve středověké centrum, plné pouličních umělců, řemeslníků a nechybí samozřejmě ani středověký trh. Na podzim se koná akce věnovaná válečným zpravodajům a dopisovatelům.

Tapisérie z Bayeux

Tapisérie z Bayeux je historickou památkou světového významu, která je od roku 2007 zapsána v seznamu světové kulturního dědictví UNESCO. Jak uvádí Bayeux Museum (2019), toto umělecké dílo z 11. století technicky vlastně není tapisérie, ale výšivka. Její rozměry jsou přibližně 68,3 metru délka a 70 centimetru šířka, přičemž samotná výšivka je široká přibližně 50 cm. Podrobně vyobrazuje příběh, který v 11. st. psal dějiny Evropy. Normanský vévoda Vilém I., později přezdívaný Dobyvatel si nárokoval anglický trůn, leč na ten usedl Harold II. Godwinson. Vilém v reakci na to se svou flotilou podnikl invazi do Anglie, kde v bitvě u Hastingsu 14. října 1066 porazil Harolda. Harold byl mrtev a Vilém Dobyvatel byl korunován anglickým králem. Byl to počátek vlády Normanů na Britských ostrovech. Příběh je detailně vyobrazen a doprovázen latinskými popisky.

Není jasné, jak a kdy přesně tento výborně zachovaný mistrovský kousek z uměleckého hlediska a památka obrovského historického významu vznikl. Historici se domnívají (Bayeux Museum, 2019), že „tapisérie“ byla vyrobena v Anglii a nechal ji vyrobit Odo, biskup z Bayeux a Vilémův nevlastní bratr, aby s ní vyzdobil katedrálu v Bayeux, která byla svěcena v roce 1077 a kde se toto dílo skutečně poprvé objevilo. Každopádně toto dílo několikanásobně přesáhlo účely „výzdoby“ katedrály. Jak je zde dále uvedeno, tapisérie vypráví příběh, který lidé – mnohdy negramotní – mohli pomocí detailního vyobrazení sledovat a zároveň tapisérie plnila i propagandistické účely. O více než sedm století později byla například vystavena Napoleonem v Paříži k demonstraci moci a schopnosti Francie znovu dobýt Anglii.

Prohlídka tapisérie v místnosti, kde se samozřejmě nesmí fotografovat, je doprovázena podrobným výkladem prostřednictvím audio-průvodce, kde je k dispozici výklad v 16 jazycích – mj. i v češtině. Ve francouzštině a angličtině je možný také výklad v dětské variantě a v neposlední řadě hlavní scény jsou vyobrazeny také v trojrozměrném reliéfu pro zrakově postižené. Po samotné tapisérii pokračuje prohlídka expozicí, která představuje detaily kolem vzniku díla. Ve třetí fázi je možné shlédnout krátký film, který rekonstruuje vývoj příběhu včetně bitevních scén.

Katedrála Notre Dame

Dominantou centra města je místní katedrála Notre Dame. Jak uvádí *The Epic Adventure* (2018), katedrála stojí na místě dřívější římské svatyně, kterou zničil oheň, takže biskup Hugo II. z Bayeux nařídil postavit zde katedrálu. Ta byla dokončena za biskupa Oda z Bayeux, Vilémova nevlastního bratra a pravděpodobného objednavatele tapisérie. Katedrála byla vysvěcena roku 1077, kdy zde byla umístěna a poprvé vystavěna tapisérie. Její architektura spojuje románské a normanské prvky. Zachovalá je původní krypta, která byla zapomenuta a znovu objevena v 15. st. během budování hrobky pro biskupa Jeana de Boissey. Od 12. st. byla katedrála postupně přestavována v gotickém stylu, takže dnes v sobě nese prvky románsko-normanské a gotické architektury.

Dnes je katedrála historickou památkou. Je možná hodinová prohlídka s průvodcem. Kromě krypty a vnitřní výzdoby katedrály je zajímavostí také strom svobody na nádvoří. Jedná se o více než 200 let starý platan, který zde byl vysazen v roce 1797 v návalu revolučního nadšení (Ward, 2015). Za letních soumraků se zde koná slavnost, kdy se na mohutný kmen stromu a na okolní zdi katedrály promítá hra světla, symbolizující oslavu života a svobody.

3.1.3. Zhodnocení

Bayeux je místem, které z kulturně-historického hlediska skýtá velký potenciál pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu. Na relativně malém prostoru nabízí historické památky obrovského významu, expozice připomínající historii města i jeho umělecké a řemeslné bohatství. Historické centrum disponuje velkým architektonickým bohatstvím spočívajícím v zachovalých starých domech, které lemují místní uličky a půvab města ještě zvýrazňuje krásné nábřeží říčky Aure. Tento půvab není příliš rušen moderními budovami, obřími výlohami obchodů a svítícími reklamami. Vše je řešeno velmi vkusně, s ohledem na historický ráz města. Uličky města jsou lemovány mnohými občůdky s lokálními produkty, restauracemi, kavárnami a crêperiem, což skýtá mnoho možností vychutnat proslulou lokální gastronomii. Toto vše vytváří neopakovatelnou atmosféru, nezničenou přehnanou turistickou infrastrukturou.

Mnoho zajímavého nabízí také blízké okolí města. Pobřeží je vzdálené deset kilometrů, z města se tak lze vydat na celodenní výlet po vylodovacích plážích. Směrem

do vnitrozemí se rozléhá krajina typu bocage (viz str. 24), která je ideální např. pro projížďku na kole. Krajina je prodchnutá sady, ze kterých pochází jablka na výrobu tradiční pálenky Calvados. Narazit lze také na mnoho připomínek toho, že se o tuto krajinu před 75 lety tvrdě bojovalo - např. 25 km na jih od Bayeux leží městečko Villers-Bocage. Zde se 13. června 1944 - týden po vylodění - odehrála tvrdá bitva mezi britskými jednotkami a praporem německých těžkých tanků. Toto místo je mementem, že velké a slavné vítězství spojenců v bitvě o Normandii bylo vykoupeno velkými ztrátami i dílčími neúspěchy. Snadno dostupné je také město Caen, které leží asi 30 km jihovýchodně.

Z hlediska předpokladů k rozvoji udržitelného turismu je tak Bayeux ideálním místem. Skvěle se hodí pro variantu několikadenního zájezdu se základnou ve městě, kde člověk má mnoho možností ke kulturnímu vyžití a poznání dávných i nedávných historický souvislostí, které byly klíčové pro vývoj v Evropě. Rovněž z hlediska vnímání místní atmosféry tradičního normanského městečka toto město disponuje kouzlem, které se zapíše do paměti návštěvníka. Prohlídku města lze kombinovat s výlety do okolí, které rovněž nabízí mnohé k poznání. Zároveň vše je snadno dostupné, člověk zde nepotřebuje žádné zvláštní prostředky. Výlet do vnitrozemí i na pobřeží je snadno realizovatelný i na kole, samozřejmě pokud člověk nemá v plánu obejít během dne všechny pláže.

3.2. Případová studie Finistère

Finistère představuje nejzápadnější část Bretaně a celé Francie. Dle správního členění se jedná o departement, z hlediska geografických a kulturně-historických předpokladů cestovního ruchu se jedná o oblast mimořádně atraktivní, nicméně ne příliš známou. Tato kapitola se zabývá podrobnějším přestavením této oblasti v kontextu jejích předpokladů udržitelného turismu.

Na mapě tato oblast vypadá jako rozevřená tlama divokého zvířete. Podle tohoto průměru severní čelist představuje historickou oblast zvanou Léon, jižní čelist a střední část celé oblasti se historicky nazývá Cornouaille. Z tohoto názvu, jak podotýká Ward (2015) je patrná podoba s britským Cornwalllem.

3.2.1. Severní část

Jedním z center severu Finistère je Morlaix. Dominantou celého města je obrovský viadukt z růžové žuly, který zde stojí od 60. let 19. st. a překonává údolí, které se od města táhne směrem na sever. Tato stavba se táhne 60 m nad městem a v kontrastu s pěkným městem, jeho starobylými uličkami a domy, vypadá monstrózně a moc se sem nehodí. V pěkném centru města vyniká dům Maison de la Duchesse Anne ze 16. st. Kdysi v něm byla ubytována vévodkyně Anna, jeden z bretaňských symbolů. Severně od Morlaix se u moře nachází mohyla Cairn du Barnenez, stará cca 6500 let. Jedna z četných bretaňských neolitických památek.

Asi 20 km severovýchodně od Morlaix se nachází starobylá vesnice St-Pol-de-Léon s pozoruhodnou kaplí Notre-Dame du Kreisker a katedrálou, kde jsou uchovány ostatky sv. Pola, v 6. st. jednoho z prvních biskupů v Bretani. Pět km severně od St-Pol-de-Léon leží nádherný přístav Roscoff. Jak uvádí Ward (2015) jako mnoho dalších bretaňských přístavů Roscoff prosperoval z pirátské činnosti, ale koncem 19. st. se zdrojem místní obživy stal obchod s růžovou cibulí. Dnes je Rosé de Roscoff slavná po celém světě. Tomuto tématu je zde věnováno muzeum La Maison des Johnnies⁷ et de l'Oignon de Roscoff a koncem srpna se zde také konají „cibulové slavnosti“. Samozřejmě jednou z hlavních místních činností je rybolov. V rybářském přístavu na severní straně města mezi nábřežím a dvěma přístavními moly za odlivu „parkuje“

⁷ Johnnies je britská přezdívka pro „typické Francouze“ rozvážející cibuli zavěšenou na řídítkách bicyklu (Ward, 2015).

množství malých lodí jen tak v bahně a čekají na příliv. Půvabnému městečku dominuje kostel Notre Dame de Croas Batz ze 16. st., zapsaný jako historická památka. Na východní straně města, stranou od historického centra se nachází přístav Port du Blocon, který využívají lodě společnosti Brittany Ferries. Jak uvádí Ward (2015) tato společnost námořní dopravy vznikla v 60. letech 20. st. na popud bretaňských farmářů, kterým se nedostávalo podpory ze strany francouzské vlády. Našli si proto vlastní cestu, jak obnovit tradiční obchodní styky s Británií jako odbytíštěm bretaňské zeleniny. Na západní straně městečka se nacházejí lázně, což je ale luxusnější záležitost.

Nedaleko od Roscoffu leží ostrov Île de Batz, který je od pevniny oddělen pásem moře, jehož šíře se pohybuje v závislosti na přílivu a odlivu mezi dvěma sty a tisícem metrů. Žije zde asi tisícovka místních rybářů a farmářů (Ward, tamtéž), jinak turisté jsou sem přiváženi z pevniny trajektem.

Jižně a západně od Morlaix směrem do vnitrozemí se nachází množství vesnic a městeček s pozoruhodnými církevními stavbami. Nejčastěji se tyto stavby, které jsou ve francouzštině známé jako enclos paroissial, v češtině jako farní dvorce, vyskytují v oblasti mezi řekami Penzé, která ústí do zátoky Baie de Morlaix a Élorn, která ústí do Atlantiku hlubokou deltou u Brestu. Jak uvádí Finistère 360° (2019), tyto církevní památky vynikají skvělou výzdobou, která zahrnuje sochařské, architektonické, sklářské a malířské umění, kterým se mezi sebou místní obce vzájemně předháněly). Jde o zdí obehnané kostely s propracovanou vstupní bránou, kostnicí, hřbitovem a kalvárií. Většina jich pochází z 15. a 16. st.

3.2.2. Západní část

Po severozápadním pobřeží Finistère, které zdobí několik aberů⁸ se dostáváme k nejčlenitější části pobřeží Finistère. Městečko Le Conquet, které se nachází dobře kryté pod mysem Kermorvan, je tradičním rybářským přístavem. Existuje odsud trajektové spojení na nedaleké ostrovy Ouessant a Molène. Maják Pointe de Creac'h na ostrově Ouessant je považován za místo, kde začíná kanál La Manche. Cestu do La Manche zde značí celkem šest majáků, nicméně přes zrádné moře, které bývá bouřlivé, a také útesy zde historie pamatuje mnoho vraků lodí a mnoho obětí. Nachází se tu hřbitov a památník se jmény lodí, které tu ztroskotaly. Atmosféra je zde trochu ponurá,

⁸ Abery – dlouhá ústí řek (viz kapitola Geografické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu – Finistère)

člověku je zde – tak jako na mnohých místech tohoto kraje – připomenuta síla a zrádnost oceánu, který je životodárný a krásný, zároveň ale zrádný a nebezpečný.

Le Conquet je nejzápadnější pevninskou obcí celé Francie. Na východ odtud se nachází největší město Finistère – Brest. Geografická poloha tohoto města předurčila jeho hlavní roli. Město leží v krásném přírodním přístavu a představuje důležitou námořní základnu. Toto město z turistického hlediska příliš nevyniká, nicméně z historického kontextu si své příznivce určitě najde. Město je nově postavené, protože za války bylo jako základna německé Kriegsmarine intenzivně bombardováno a bylo téměř celé zničeno. V červenci 1941 se zde do válečných dějin zapsala i československá 311. bombardovací peruť RAF, která při nočním náletu těžce poškodila německý těžký křižník Prinz Eugen (Pajer, 1994, s. 196). V podstatě jedinou pamětihodností, která se dochovala z dřívějších dob, je hrad Château de Brest z 15. st. Dalším zajímavým turistickým cílem je Océanopolis, které nabízí expozici bretaňského pobřeží, historii rybolovu u břehů Finistère a spoustu zajímavostí o mořském životě.

Poloostrov Crozon

Srdcem celé turisticky atraktivní oblasti Finistère je poloostrov Crozon, který leží mezi historickými oblastmi Léon a Cornouaille. Zároveň je poloostrov jádrem rozsáhlé přírodní rezervace Parc Naturel Régional d'Armorique, který se táhne od ostrova Ouessant až do vnitrozemí. Výchozím bodem k cestě na Crozon může být kopec Ménez-Hom, který nabízí rozhled do okolí. Perlou poloostrova je městečko Camaret. Na jeho jihozápadní straně u silnice se nacházejí megalitické řady Alignements de Lagatjar. Na druhé straně silnice se tyčí několik domů, a hlavně trosky bývalého panství Manoir de St. Pol Roux, sídlo francouzské symbolistického básníka. Nutno říci, že toto místo vypadá kouzelně. Z jedné strany moře, kde se mezi skalnatými útesy rozléhá nádherná pláž, ke které se terén pomalu svažuje, z druhé strany rudé vřesoviště. Kousek na jih odtud se nachází systém opevnění Atlantického valu. Sídlila tu baterie Kerbonn, dnes tu sídlí muzeum Musée mémorial de la bataille de l'Atlantique – muzeum bitvy o Atlantik, přibližující okolnosti z této vleklé bitvy, poukazující na hrdinství námořníků, jimž je vzdán hold. Samotný Camaret působí vcelku obyčejně. Nejrušnější je nábřeží a přístav na východní straně města, kde se také nachází La Tour Vauban nebo také Tour Dorée, která je jedním z dvanácti opevnění budovaných za Ludvíka XIV. ve Francii a která jsou dnes zapsána na seznamu UNESCO.

Point du Raz

Poloostrov Crozon tvoří severní pobřeží zálivu Baie de Douarnenez. Jižní část tvoří poloostrov, na jehož konci se nachází Point du Raz, nejzápadnější výběžek pevninské Francie. Je to skalnatý a větrný výběžek, do něhož zuřivě naráží divoký příboj. Je zde výstraha, která upozorňuje, že další postup je na vlastní riziko, ale návštěvníka dobrodružnější povahy to bude lákat dostat se dál a být co nejbliž bouřícímu živlu. Na nejvyšším bodu celého mysu ale člověka ve velmi silném větru, když hluboko dole bouří moře, napadne, že přestává legrace. Kousek od samotného mysu z moře ční na malých útesech dva majáky, které bývají typicky vyobrazeny na propagačních materiálech destinace. A na dohled je ostrov Île-de-Sein. Jak uvádí Ward (2015), podle pověstí ostrov Sein mohl být posledním útočištěm druidů. Svou roli měl i za druhé světové války, když, jak je zde dále uvedeno, místní muži se přidali na výzvu generála de Gaulla k silám Svobodných Francouzů, za což se pak ostrov dočkal svého památníku. Na cestě zpět z útesů se člověk může zamyslet nad osudem mnohých námořníků, kteří zde našli svou smrt, u sochy Notre Dame des Naufragés.

U parkoviště, které zde bylo vybudováno kvůli vysoké návštěvnosti, stojí návštěvnícké a informační centrum, které nabízí mnoho informací o místních legendách, keltské historii, flóře a fauně, pobřeží, také mnoho fotografií a artefaktů. Celkově toto místo, i přes vysokou návštěvnost v sezoně, vypadá klidně, jako by samo o sobě vzbuzovalo respekt. Podle Résau des Grands Sites de France (2011) je tento mys jedním z míst na seznamu Grand Site Nacional, což je značka udělovaná Francouzským ministerstvem pro ekologii a udržitelný rozvoj místům, jejichž management je v souladu s principy udržitelného rozvoje.

V okolí zálivu Baie de Douarnenez se nachází další místa, která stojí za návštěvu, např. přístav Douarnenez se svou rozsáhlou expozicí rybářských plavidel. Co je však dalším pokladem této části Finistère, je starobylá vesnice Locronan. Vesnice vypadá, jako by se tu zastavil čas, ale v tom nejlepší slova smyslu. Staré kamenné domy, porostlé mechem a lišejníkem a bohatě zdobené květinami, dlážděné náměstí se starobylou studnou, kostelem sv. Renana (irského křesťanského kazatele, který je zde také pochován), nebo třeba keltskou knihovnou, pouliční petrolejové lampy a nápisy u obchůdků vyvedených velmi vkusně, to vše vypadá, jako bychom se dostali o několik

staletí zpět. Pravdou je, jak uvádí Ward (2015), že město dříve tradičně ručně tkalo plátna, ze kterého se dělaly plachty lodí. Tento tradiční způsob obživy postupně upadal v konkurenci, která měla moderní stavy, takže Locronanu se od 18. st. přestalo ekonomicky dařit. V souvislosti s cestovním ruchem se této obci opět daří, za což vděčí své historické zachovalosti. Locronan je skvělou ukázkou udržitelného cestovního ruchu, kdy i přes zájem turistů tato obec vypadá velmi autenticky a návštěvníkovi bere dech. V Locronanu se také každoročně koná pouť Petite Troménie, která je jednou za šest let nahrazena větší Grande Troménie, která patří mezi nejznámější poutě v Bretani.

3.2.3. Jižní část

Quimper

Quimper je druhé největší město Finistère a centrum historické oblasti Cornouaille a zároveň je toto město považováno za centrum bretaňské kultury. Jméno Quimper vychází z bretaňského Kemper, což jak uvádí Ward (2015), znamená soutok. Město je postaveno na soutoku řek Odet, Steir a Jet. Nejvýznamnější z nich je řeka Odet, po které se lze vyhlídkovou plavbou dostat z Quimperu až k Bénodetu, kde se řeka vlévá do moře. Nábřeží řeky v centru města je lemováno zelení, pěší lávky přes řeku jsou bohatě zdobeny květinami. U soutoku řek Odet a Steir se nachází historické centrum města se starými hrázděnými domy, obchůdky a creperiem. Na náměstí Place au Beurre (podle obchodu s máslem, který se zde konal), je katedrála St-Corentin, která je dominantou města. Gotická katedrála, která nese jméno po prvním místním biskupovi, pochází ze 13. st. Z jižní strany na katedrálu přímo navazuje muzeum Musée Départemental Breton. V době, kdy se připravovala tato práce tu byla více než tři měsíce vystavena expozice českých umělců od secese po surrealismus. Sem lze řadit například Jana Zrzavého, který jak uvádí Kožík (1973) se do Bretaně opakovaně vracel, nebo Alfons Mucha, který se zde rovněž mnohokrát inspiroval. Dalším místem nabízejícím bohatou uměleckou expozici je Musée des Beaux Art, které stojí na druhé straně náměstí. Zde lze pozorovat malby dalších umělců, jako např. Lemordanta nebo Gauguina. V Quimperu nelze zapomenout na tradiční místní řemeslo, které je rovněž spojené s výtvarným uměním. Známa je totiž místní výroba ručně malované keramiky fajáns, jejíž výroba zde má tradice od roku 1690. V Quimperu je tomuto věnováno muzeum

Musée de la Faïence. Hned vedle muzea je dílna, kde se lze s touto výrobou podrobně seznámit a samozřejmě je možné si nějaký výrobek také koupit.

Město a místní lidé se hrdě odkazují na keltskou historii a tradice. S tím souvisí konání různých tradičních akcí. Jak uvádí Ward (2015), nejznámější je Festival de Cornouaille, což je svátek bretaňské hudby, tradičních krojů, divadla a tance. Quimper je také město spojené s legendami. Jedna legenda vypráví o městu Ys, kterému vládl král Gradlon a které zmizelo v moři. Je zde zvláštní propojení s Paříží. Podle této legendy, jak uvádí Kožík (1973), Paříž je rovna městu Ys (Par-Ys).

Quimper může posloužit jako skvělá základna k dalším výletům po jižní části Finistère. Asi 30 km jihozápadně od Quimperu se nachází poloostrov Penmarc'h, který je windsurfingovým rájem. V jihozápadní části poloostrova stojí 60 m vysoký maják Phare d'Eckmühl, z něhož se nabízí nádherný výhled na celé okolní pobřeží. Zajímavým příkladem udržitelného turismu v této oblasti je v Le Guilvinecu. Jak uvádí Ward (2015), v tomto tradičním rybářském přístavu se koná čtvrtá největší dražba ryb ve Francii a je zde také muzeum Haliotika – Cité de la Pêche (město rybolovu). Za 35€ si lze vyzkoušet práci v přístavu a aktivity spojené s rybářskou činností včetně dražby ryb, nebo za 50€ je možnost vyplout na moře a přímo se zúčastnit rybolovu. Dále po jižním pobřeží směrem na východ se nabízí další historické město a vyhlášený rybářský přístav Concarneau s historickým jádrem, které představuje opevněný ostrov uprostřed přístavu. Asi o 15 km dále na východ leží Pont-Aven, město, které se proslavilo místní malířskou školou.

3.2.4. Zhodnocení

Finistère je nejodlehlejší a asi nejodlišnější částí metropolitní Francie. Rázovitý, větrem a oceánem bičovaný kraj, který působí drsně a mile zároveň. Jak již bylo v práci uvedeno, Finestère znamená „konec světa“. Člověk, když ho na pobřeží stihne bouře a dole pod ním se divoký příboj tříští o skály, si tak skutečně připadá. Drsný, ale krásný kraj, který vyniká přírodními podmínkami, které nabízí divoké pobřeží, se zároveň může směle považovat za reprezentanta bretaňských kulturních tradic, které vycházejí z bohaté historie. Je zde patrný vliv keltské kultury, keltská symbolika se zde velmi často nachází. Bretonština jako původní místní jazyk je běžně používaná a stejně tak staré zvyky a tradice jsou součástí běžného života místních lidí. Jak podotýká Ward

(2015), jazyk i tyto zvyky přežívají v místní kultuře kvůli úctě k tradicím, ne kvůli turistům. Cestovní ruch je sice významným přispěvatelem k regionálnímu HDP, nicméně ráz typické bretaňské krajiny a kulturní hodnoty, které jsou nedílnou součástí identity Bretonců, převažují nad ekonomickým profitem. V oblasti se nenacházejí žádná velká letoviska, která by kumulovala tisíce návštěvníků. V sezóně sice na některých místech jako např. na Point du Raz, nebo na poloostrově Crozon bývá velká koncentrace turistů, nicméně ani tehdy pomyslná kapacita destinace nevypadá nijak předimenzovaně. Jakoby atmosféra místa, která je jakousi součástí místní krajiny, sama o sobě vzbuzovala respekt.

Finistère nabízí různé varianty zájezdu do destinace. Vzhledem k poměrně velké lokalitě se nabízí varianta výchozího bodu, ze kterého se dá vyjít k atraktivitám, které jsou v dosahu. Pro jižní část Finistère to může být Quimper, pro střední a severní část to mohou být např. Châteaulin nebo Landerneau. Další variantou může být projíždět oblastí a každý den končit někde jinde. K tomu se skvěle hodí autokempy, kterých je v oblasti dostatek, zároveň tato varianta je lowcost, což samozřejmě jde na úkor pohodlí. Variantou samozřejmě také může být ubytování v jedné lokalitě a soustředit se na poznání v rámci této lokality, nicméně vzhledem k množství atraktivit na poměrně velkém území by bylo škoda takto zužovat možnosti poznání.

3.3. Normandie a Bretaň – povědomí potenciálních návštěvníků o regionu a jejich preference

Tato kapitola praktické části se zabývá výzkumem, jehož cílem je získat náhled na povědomí lidí o regionu, na jejich preference směrem k typu zájezdu a k typu atraktivit, které by potenciálního návštěvníka přitahovali. Metodou, kterou jsou získávány potřebná data, je dotazník, který byl vytvořen v prostředí OneDrive a odpovědi byly sbírány v období od 28.11.2018 do 13.4.2019, kdy na dotazník odpovědělo celkem 105 respondentů. Před spuštěním dotazníku byl realizován předvýzkum, který měl za úkol zjistit, zda je dotazník srozumitelný. Odpovědi (10 respondentů), které byly získány v rámci předvýzkumu, byly zařazeny mezi vyhodnocované a analyzované odpovědi. Odpovědi pak byly vyhodnocovány v prostředí MS Excel, kde bylo také zpracováno grafické zobrazení vyhodnocení odpovědí.

Pojem „potenciální návštěvník“ je zde operacionalizován jako v podstatě kdokoli, kdo může svobodně cestovat, takže dotazník je určen široké veřejnosti a není dále řešen zkoumaný vzorek respondentů. Když se připravovala tato práce, bylo plánováno realizovat také řízený rozhovor s informátorem, což by poskytlo také kvalitnější informace, jejichž analýzou by bylo možné ověřit odpovědi získané z dotazníku. Bohužel přes pracovní vytíženost informátora, se kterým byla domluvena schůzka za účelem pořízení rozhovoru, se nepodařilo tuto schůzku realizovat. Získaná data tedy mají pouze kvantitativní charakter.

3.3.1. Výzkumné otázky a hypotézy

Pro tento výzkum byly položeny tyto výzkumné otázky a stanoveny tyto hypotézy:

1) Co si lidé vybaví pod regionem Normandie-Bretaň?

Tato výzkumná otázka řeší povědomí lidí o regionu. Tato práce vychází z předpokladu, že lidé nemají dostatečné povědomí o regionu a jeho atraktivitách pro cestovní ruch. Obecně se dá říci, že lidé si pojem Normandie spojují s druhou světovou válkou a vyloděním, které se zde událo 6.6.1944, což je fakt, který je dobře známý z dějepisu. Dalším místem, které je poměrně známé, je ostrov Mont Saint Michel se světoznámým opatstvím, což je nejnavštěvovanější místo celého zkoumaného regionu. Bretaň si pak leckdo dá do souvislosti s keltskou kulturou a s megalitickými

památkami, nicméně toto ani zdaleka neplatí pro většinu lidí. Hypotézou pro tuto výzkumnou otázku tedy je:

Většina lidí si pod regionem vybaví především vylodění v Normandii.

2) Jaká je optimální forma zájezdu do regionu a jaká je motivace se zájezdem spojená?

Tato výzkumná otázka zkoumá, jaké jsou preference potenciálních návštěvníků regionu ohledně typu zájezdu a jaká je motivace návštěvníků se zájezdem spojená. V souvislosti s typem zájezdu je řešeno, jestli převažují preference k poznávacímu zájezdu, který souvisí s motivací poznat větší množství atraktivit regionu, nebo k pobytovému zájezdu, který souvisí s využitím turistické infrastruktury v jedné konkrétní destinaci, nebo ke kombinaci poznávacího a pobytového zájezdu. Tato výzkumná otázka také řeší, zdali potenciální návštěvník preferuje zájezd s cestovní kanceláří, nebo po vlastní ose, s využitím vlastních prostředků.

Jelikož region Normandie – Bretaň nabízí množství předpokladů cestovního ruchu, které se nacházejí na poměrně velkém území, hypotézou zde je:

Optimální formou zájezdu do regionu je poznávací zájezd po vlastní ose, s motivací poznat větší množství atraktivit.

3) Jaké typy atraktivit nejvíce lákají potenciální návštěvníky regionu?

Tato otázka se snaží zjistit, jaké typy atraktivit obecně i konkrétně přitahují potenciální návštěvníky regionu. Typ atraktivit cestovního ruchu je v dotazníku nejprve vymezen obecně, tedy jestli převažují preference spíše přírodních atraktivit, nebo místa kulturně-historického významu, gastronomie atd. a tyto typy atraktivit mají být seřazeny dle preferencí. Následně další otázka úžeji vymezuje místa kulturně-historického významu. Zatímco přírodní atraktivity jsou poměrně jednoznačně definovány oceánem a charakterem pobřeží, tak místa kulturně-historického významu se dále dělí podle svého charakteru, např. místa bitev a válečné památníky, religiózní památky, místa konání kulturních akcí atd. V další fázi se dotazník snaží zjistit, která místa konkrétně přitahují návštěvníky. Toto velmi úzce souvisí s povědomím

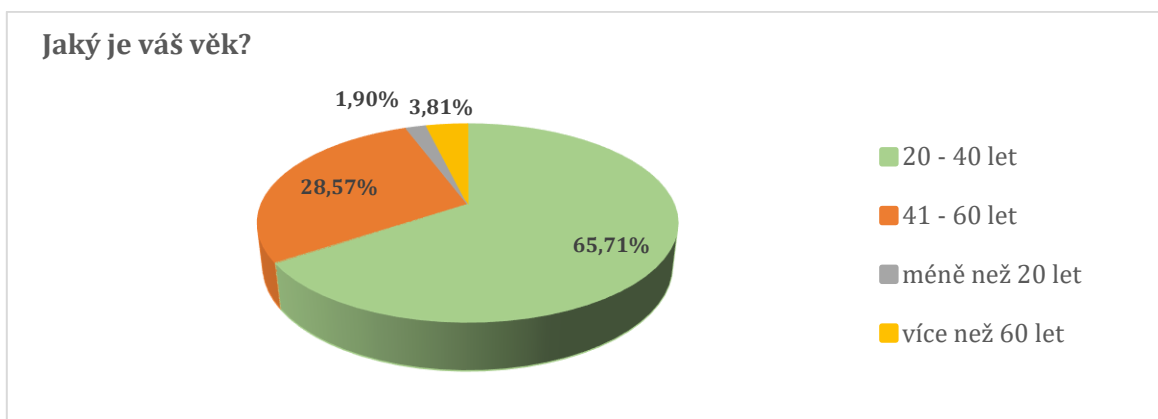
potenciálního návštěvníka o regionu, neboť pokud potenciální návštěvník nemá širší povědomí o regionu, těžko bude konkrétně jmenovat určitou destinaci. Je zde velmi pravděpodobné, že bude odpovězeno pouze obecně (např. pobřeží, památky atd.). Otázky na konkrétní místo jsou otevřené, je tedy náročné tyto odpovědi zpracovat. Dalším problémem je, že pokud respondent (potenciální návštěvník) má povědomí o určitém typu atraktivity cestovního ruchu v destinaci, je velmi pravděpodobné, že bude chtít navštívit právě onu atraktivitu. Dotazník je navíc postaven tak, že dává na výběr různé typy atraktivit včetně příkladů, takže respondent najednou má k dispozici další místa, o kterých dříve nevěděl. Může zde tedy dojít ke zkreslení skutečných preferencí, nebo získaná data mohou být nekvalitní a k ověření získaných dat je zapotřebí další výzkum. Přesto se dotazník pokusí na tuto otázku odpovědět, a alespoň v hrubých rysech získat náhled na preference potenciálních návštěvníků v tomto ohledu. Hypotéza k této výzkumné otázce souvisí, jak již bylo řečeno, s povědomím potenciálního návštěvníka. Pokud je tedy v první otázce hypotéza, že většina lidí si pod regionem Normandie-Bretaň vybaví vylodění v Normandii, tak je i zde hypotéza, že:

Potenciální návštěvníky regionu nejvíce zajímají místa kulturně-historického významu, v užším vymezení to jsou místa bitev a s nimi spojené památníky, muzea a hřbitovy.

3.3.2. Dotazník a jeho vyhodnocení

První tři otázky dotazníku mají identifikační charakter. Mají určit, k jakému vzorku respondentů se získané odpovědi váží:

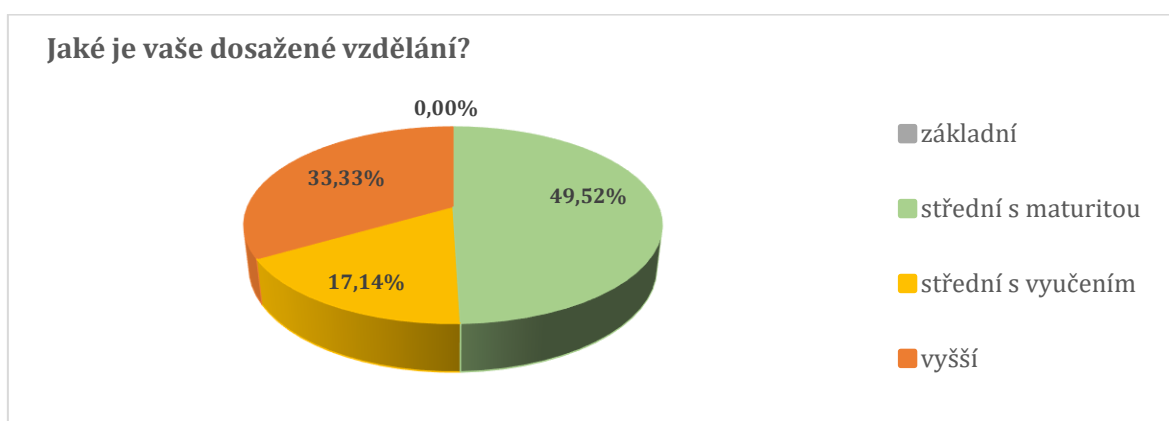
Otázka 1: Jaký je váš věk?

Graf 1: Jaký je váš věk?

Graf ukazuje, že nejpočetnější skupinou, která odpovídala na dotazník byli lidé v rozmezí věku 20 až 40 let.

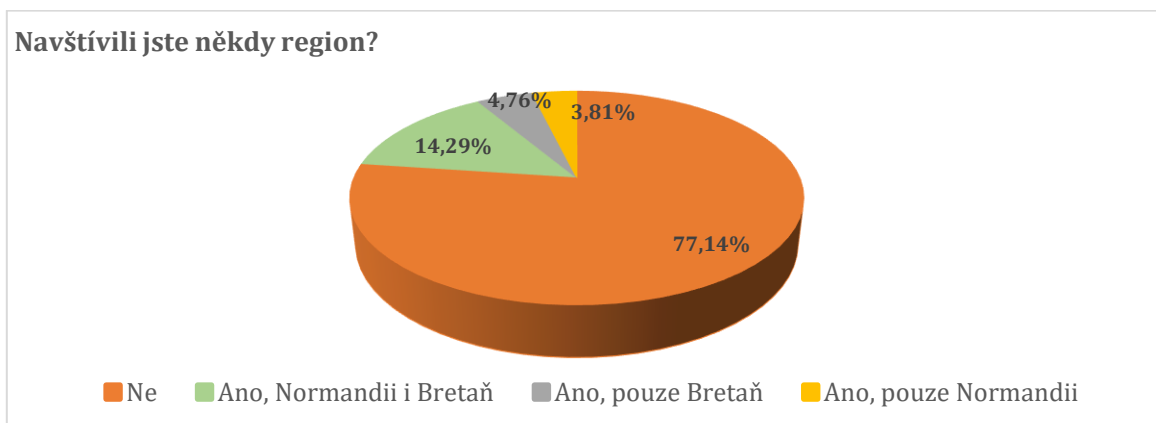
Otázka 2: Jaké je vaše dosažené vzdělání?

Graf 2: Jaké je vaše dosažené vzdělání?

Graf ukazuje, že nejčastěji odpovídali lidé se středním vzděláním s maturitou, následně třetina respondentů jsou lidé s vyšším vzděláním, lidé s vyučením jsou zastoupeni 17 %. Z lidí, kteří mají základní vzdělání, neodpovídal nikdo.

Otázka 3: Navštívili jste někdy Normandii nebo Bretaň?

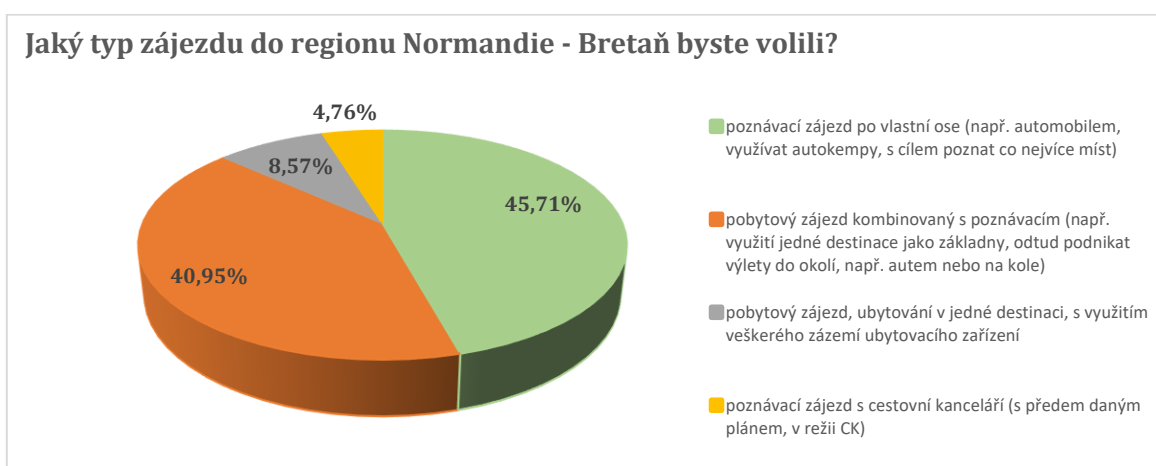

Graf 3: Navštívili jste někdy Normandii nebo Bretaň?

Jak je z grafu patrné, jednoznačně nejvíce respondentů region dosud nenavštívilo.

Otázka 4: Jaký typ zájezdu do regionu Normandie - Bretaň byste volili?

Tato otázka souvisí s druhou výzkumnou otázkou, když se přímo dotazuje na preferovaný typ zájezdu. Je přitom uzavřená, dává respondentovi na výběr mezi poznávacím zájezdem po vlastní ose, poznávacím zájezdem s cestovní kanceláří, pobytovým zájezdem s využitím zázemí ubytovacího zařízení a pobytovým zájezdem kombinovaným s poznávacím, tedy varianta využití jedné destinace jako základny a odtud podnikat výlety do okolí, např. na kole.

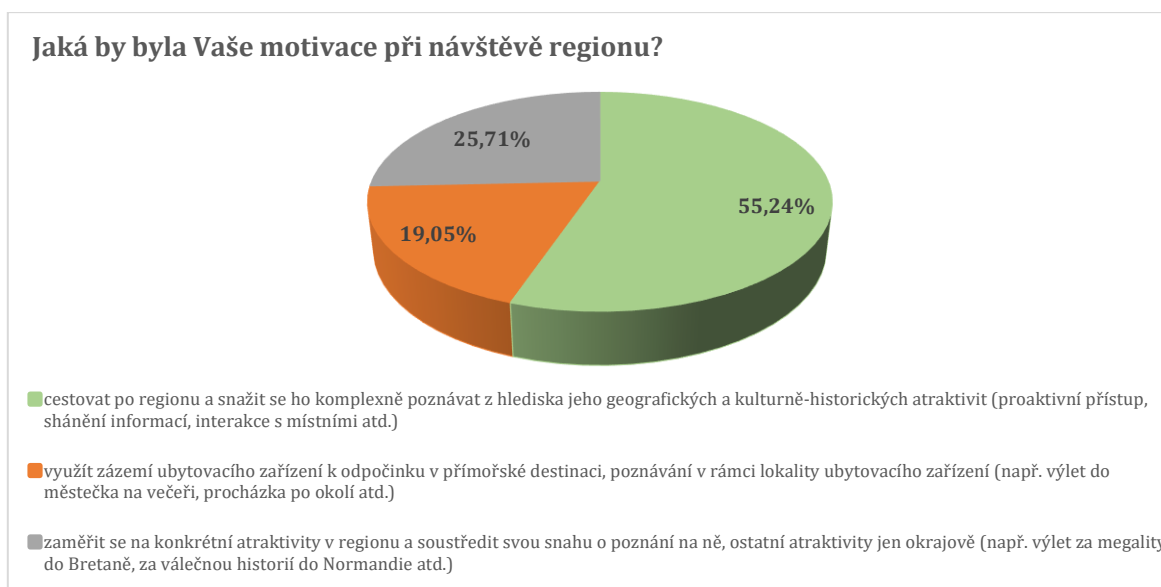

Graf 4: Jaký typ zájezdu do regionu byste volili?

Mezi obdrženými odpověďmi dominují možnosti poznávacího zájezdu po vlastní ose a pobytového zájezdu kombinovaným s poznávacím. Naopak mezi respondenty není zájem o zájezd s cestovní kanceláří a pobytový zájezd soustředěný na turistickou infrastrukturu v destinaci (služby ubytovacího zařízení atd.). Hypotézou je, že optimální formou zájezdu do regionu je poznávací zájezd po vlastní ose. Je zde potvrzeno, že poznávání regionu a jeho atraktivit je hlavní motivací, ale není jednoznačně potvrzeno, jakou formou.

Otázka 5: Jaká by byla vaše motivace při návštěvě regionu?

Tato otázka souvisí s druhou výzkumnou otázkou, když se dotazuje na motivaci potenciálních návštěvníků k návštěvě regionu. Jde o uzavřenou otázku, která dává na výběr mezi třemi výchozími možnostmi.

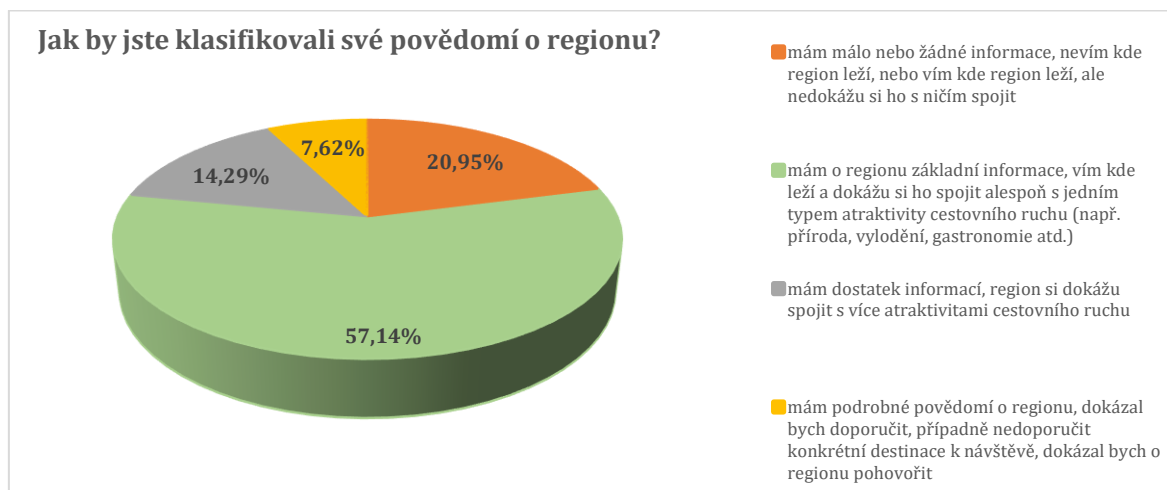

Graf 5: Jaká by byla vaše motivace při návštěvě regionu?

Z grafu vyplývá, že motivací potenciálních návštěvníků regionu by většinou bylo cestovat po regionu a snažit se ho komplexně poznávat z hlediska jeho geografických a kulturně-historických atraktivit. Potvrzuje to hypotézu, že optimální a nejvíce preferovanou variantou zájezdu do regionu je poznávací zájezd po vlastní ose s motivací poznat větší množství atraktivit.

Otázka 6: Jak byste klasifikovali své povědomí o regionu?

Tato dotazníková otázka přímo souvisí s povědomím respondentů o regionu jejich vlastníma očima.

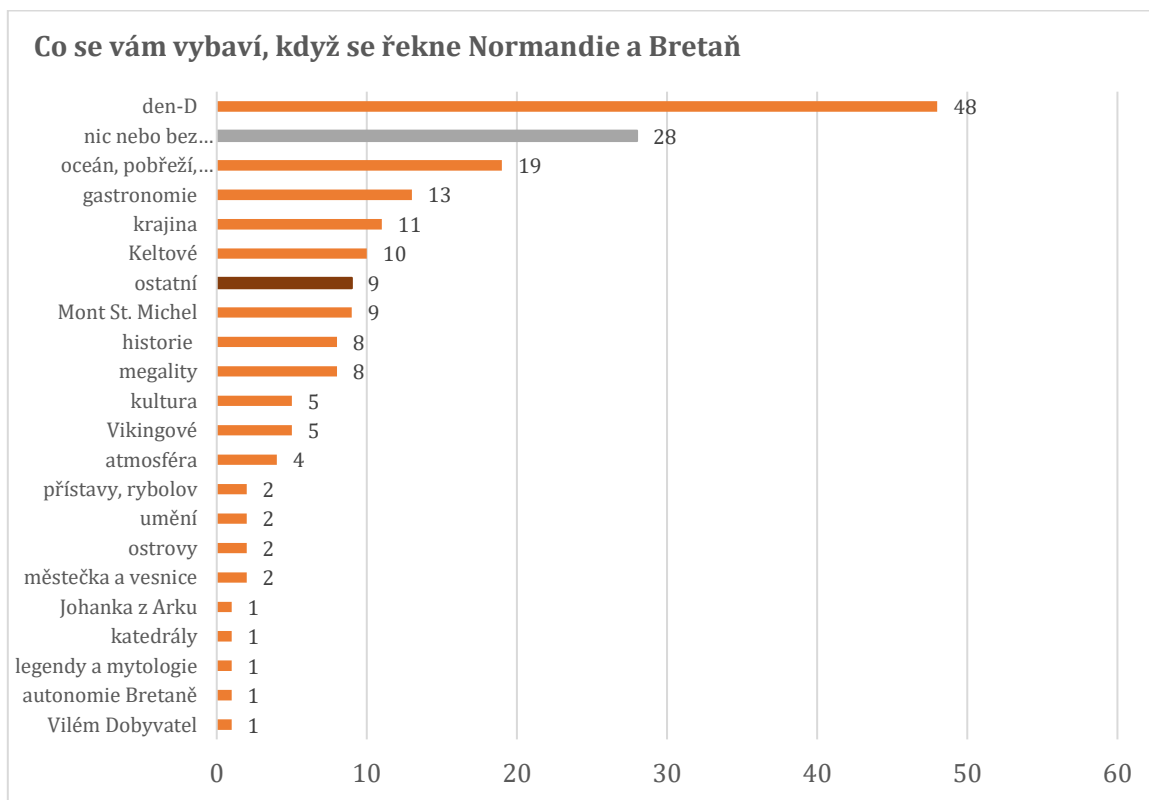
Graf 6: Jak byste klasifikovali své povědomí o regionu?

Jak vyplývá z grafu, více než polovina respondentů odpověděla, že má o regionu základní informace a dokáže si ho spojit alespoň s jedním typem atraktivity cestovního ruchu. Druhou nejčastější volbou bylo, že respondent nemá žádné informace nebo jen málo a nedokáže si ho s ničím spojit.

Otázka 7: Co se vám vybaví, když se řekne Normandie a Bretaň?

Základní otázka na povědomí respondentů o regionu. Jedná se o otevřenou otázku. Jednotlivé odpovědi byly podle jejich charakteru řazeny do jednotlivých skupin. Např. odpovědi typu „vylodění, invaze, vylodovací pláže nebo i válka“ byly zařazeny k odpovědi s kódem den-D, jelikož je zřejmé, že se jedná o přímou souvislost. Bohužel celkem 28 respondentů na tuto otázku odpovědělo buď „nic“, nebo neodpověděli vůbec. V 9 případech se objevila odpověď, která se k regionu neváže, nebo region daleko přesahuje (např. Francie). Z grafu je patrné, že zdaleka nejvíce respondentů odpovědělo v souvislosti s vyloděním v Normandii. Druhým nejčastějším typem odpovědi byly odpovědi související s oceánem a pobřežím, následuje gastronomie atd.

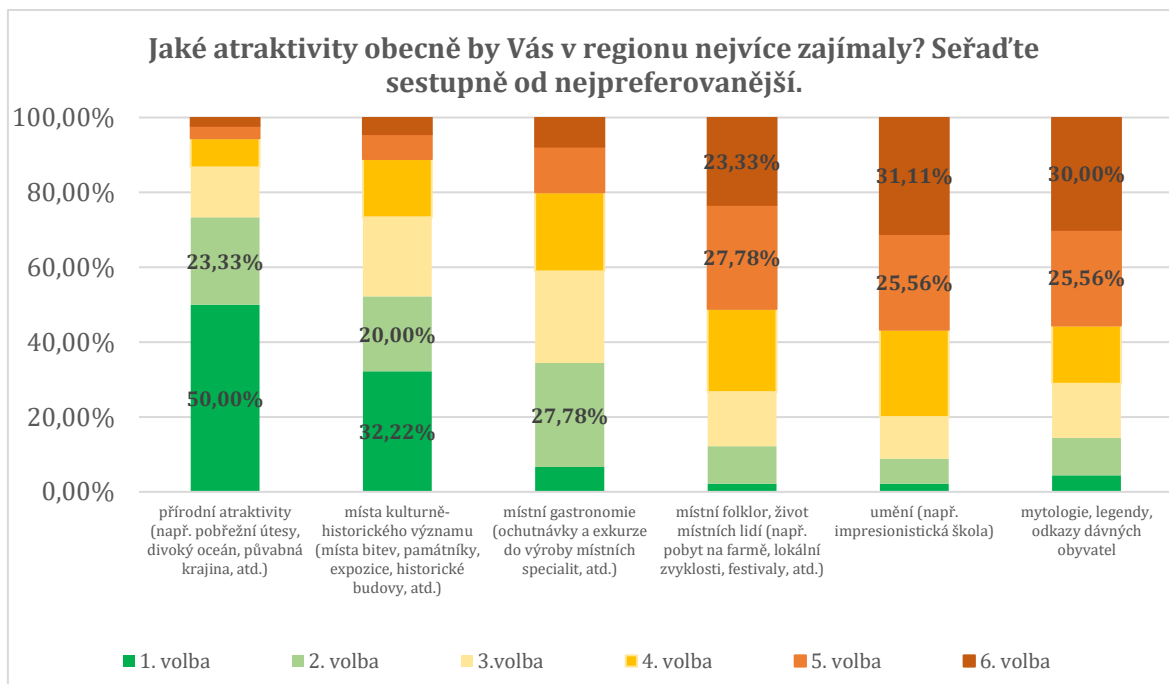
Tato otázka potvrzuje stanovenou hypotézu k povědomí lidí o regionu, tedy že většina lidí si pod regionem Normandie – Bretaň na prvním místě představí vylodění v Normandii. V kontextu s předchozí otázkou lze konstatovat, že povědomí lidí o regionu je spíše malé a ve většině případů souvisí s vyloděním.

Graf 7: Co se vám vybaví, když se řekne Normandie a Bretaň?

Otázka 8: Jaké atraktivity obecně by vás v regionu nejvíce zajímaly? Seřad'te sestupně od nejpreferovanější.

Tato otázka souvisí s třetí výzkumnou otázkou, která se snaží zjistit preference potenciálních návštěvníků destinace směrem k typu atraktivity cestovního ruchu v regionu. Jde zde o obecné vymezení preferovaného typu atraktivity.

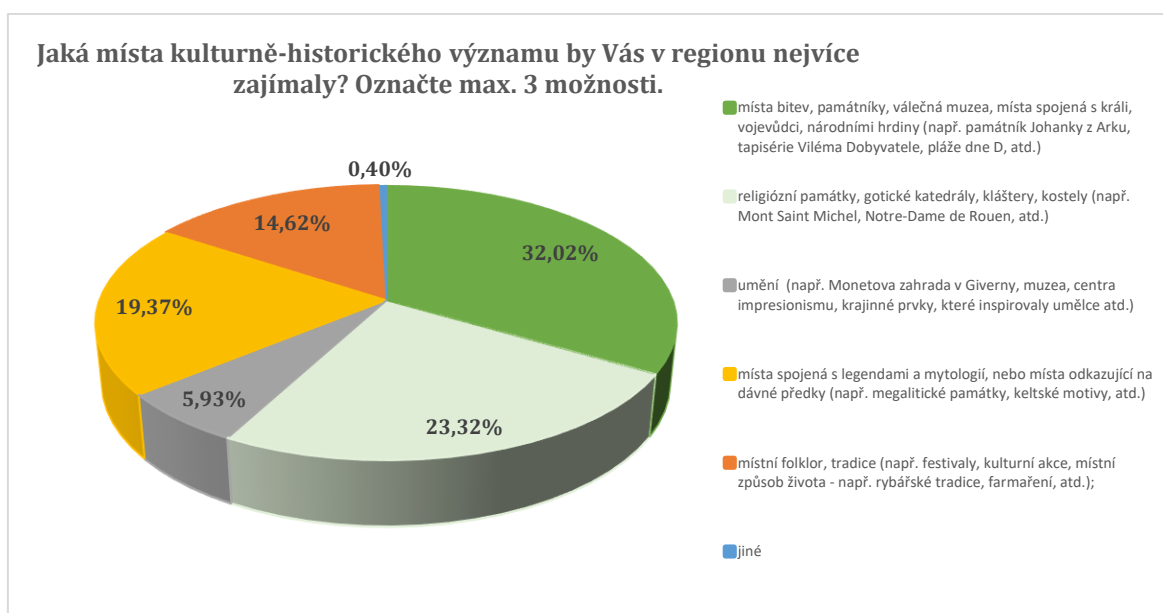
Graf 8: Jaké atraktivity obecně by vás v regionu nejvíce zajímaly? Seřad'te sestupně od nejpreferovanější.

Otázka byla hodnocena podle počtu výskytů na konkrétní pozici. Nejvyšší preference zaznamenaly přírodní atraktivity. Druhé nejvyšší preference zaznamenaly místa kulturně-historického významu (místa bitev, památníky, expozice, historické budovy atd.). Umění a mytologie, legendy a odkazy dávných obyvatel zaznamenaly nejnižší preference. Hypotézou ke třetí výzkumné otázce zkoumající preference respondentů směrem k typu atraktivit bylo, že potenciální návštěvníky regionu nejvíce zajímají místa kulturně-historického významu, v užším vymezení to jsou místa bitev a s nimi spojené památníky, muzea a hřbitovy. Tato dotazníková otázka tedy tuto hypotézu vyvrací.

Otázka 9: Jaká místa kulturně-historického významu by Vás v regionu nejvíce zajímaly? Označ'te max. 3 možnosti.

Tato dotazníková otázka měla za úkol úžeji vymezit preference návštěvníků k místům kulturně-historického významu v regionu. Tato místa byla rozdělena do skupin podle jejich charakteru. Oproti předchozí otázce zde chybí gastronomie, jelikož v předchozí otázce byla gastronomie jako typ atraktivity, zde se však jedná spíše o místa. Gastronomické speciality jsou atraktivitou, která je dostupná napříč celým regionem,

pokud se nejedná přímo o exkurzi do výroby tradičních značek (např. pálenka Calvados).

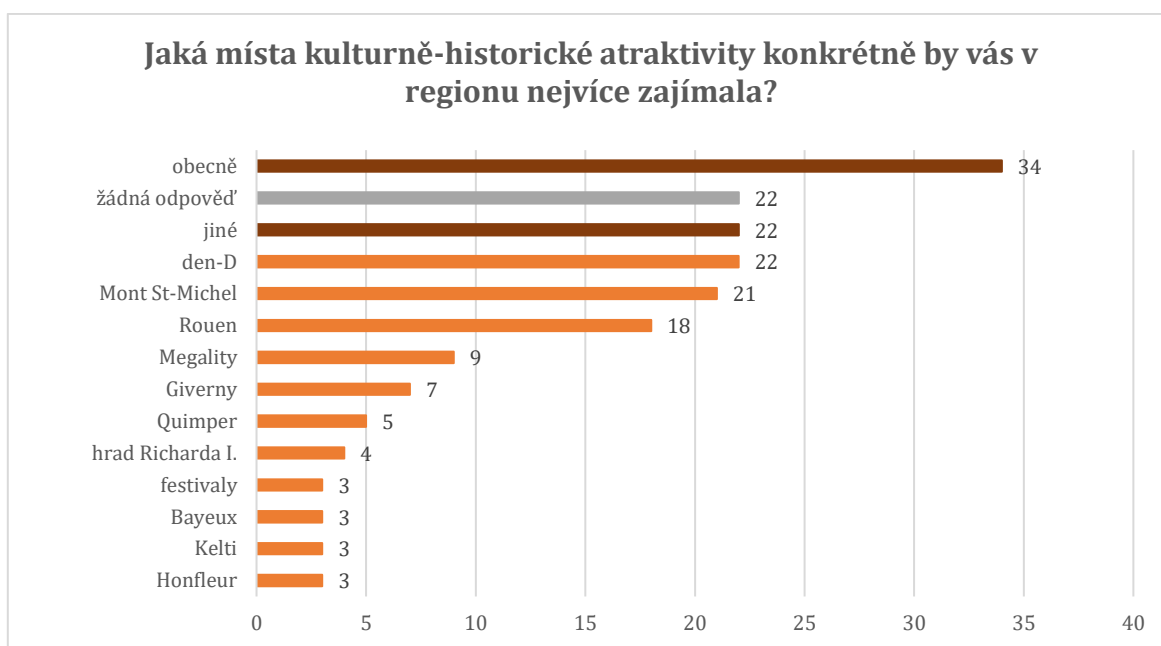
Graf 9: Jaká místa kulturně-historického významu by Vás v regionu nejvíce zajímala? Označte max. 3 možnosti.

Z grafu vyplývá, že respondenti nejvíce volili možnost „místa bitev, památníky, válečná muzea, místa spojená s králi, vojevůdci, národními hrdiny (např. památník Johanky z Arku, tapisérie Viléma Dobývatele, pláže dne-D atd.)“. Na druhém místě figurují religiózní památky, gotické katedrály (např. Mont Saint Michel, katedrály Notre Dame atd.). Toto koresponduje s předpokladem, že v užším vymezení míst kulturně-historického významu potenciální návštěvníky regionu nejvíce zajímají místa bitev a s nimi spojené památníky, muzea a hřbitovy.

Otázka 10: Jaká místa kulturně-historické atraktivity by Vás v regionu nejvíce lákala? Pokud vás napadají konkrétní místa, napište konkrétní místa, pokud ne, tak jen obecně (např. katedrály, expozice, památníky atd.).

Tato otázka se snaží zjistit, která místa kulturně-historické atraktivity konkrétně přitahují potenciální návštěvníky. Jde o otevřenou otázku a respondenti mohou napsat libovolný počet míst. Odpovědi byly členěny podle jejich charakteru, např. odpovědi

typu Rouen, Johanka z Arku, Notre Dame de Rouen atd. byly řazeny společně pod odpověď „Rouen“.

Graf 10: Jaká místa kulturně-historické atraktivity konkrétně by vás v regionu nejvíce zajímala?

Podle předpokladů nejvíce respondentů odpovědělo obecně, tedy „katedrály, muzea“ atd. Celkem 22 respondentů neodpovědělo vůbec a stejný počet sice relevantně odpověděl, nicméně šlo o ojedinělé typy odpovědí. Tyto odpovědi byly vzhledem k možnostem rozsahu grafu souhrnně zařazeny do kategorie „jiné“. Šlo zde například o odpovědi typu „Camaret, Brocéliandský les apod. Jde o kvalitní odpovědi a jejich autoři zřejmě mají hlubší povědomí o regionu. Jinak podle předpokladů odpovědi související se dnem D byly nejvíce zastoupeny. Příjemným překvapením je počet odpovědí související s městem Rouen. Odpovědi, které byly zařazeny do konkrétních kategorií, ukazují rovnoměrné preference směrem k místům bitev a památníkům ve srovnání s religiózními památkami. Den D reprezentující historická místa bitev získal téměř stejný počet jako religiózní památka Mont Saint Michel. Rouen je místem spojeným s vojevůdkyní a národní hrdinkou Janou z Arku, která ale byla svatořečená a její odkaz má i religiózní charakter. Navíc zdejší velkou a často zmiňovanou atraktivitou je místní katedrála Notre Dame. Hypotéza ohledně preferencí návštěvníků tedy není potvrzena.

Otázka 11: Jaká přírodně atraktivní místa by Vás v regionu nejvíce lákala? Pokud vás napadají konkrétní místa, napište konkrétní místa, pokud ne, tak jen obecně (např. pobřežní útesy, rázovitá krajina atd.).

Tato otázka se snaží zjistit, která místa přírodní atraktivity konkrétně přitahují potenciální návštěvníky. Jde o otevřenou otázku a respondenti mohou napsat libovolný počet míst. Odpovědi byly členěny podle jejich charakteru.

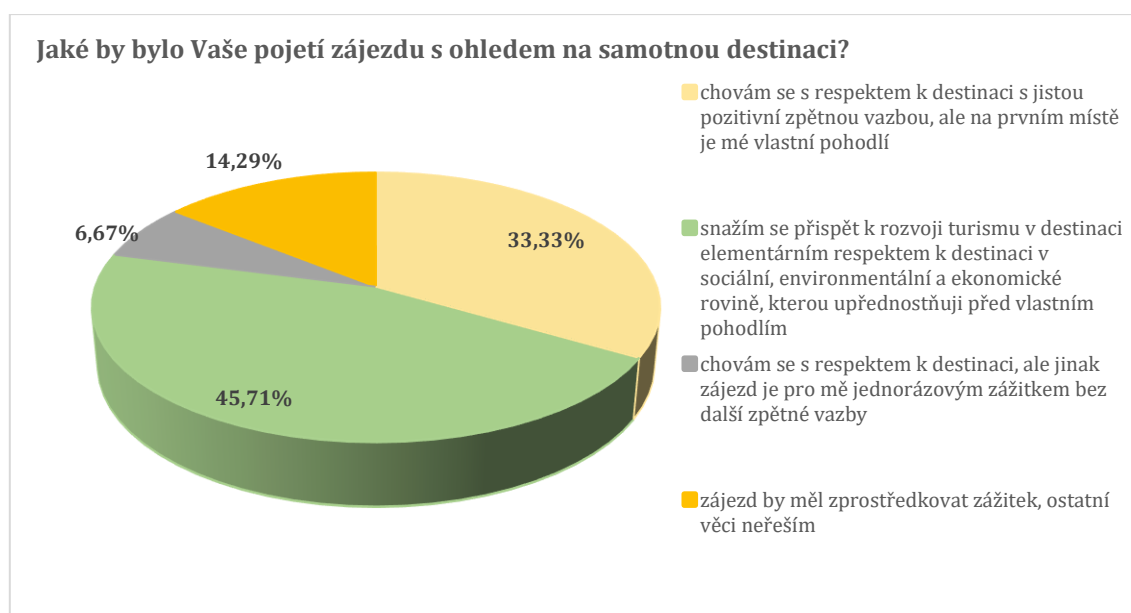
Graf 11: Jaká přírodně atraktivní místa konkrétně by vás v regionu nejvíce zajímala?

Naprostá většina respondentů odpověděla na tuto otázku obecně, přičemž téměř všechny tyto odpovědi souvisely s oceánem a pobřežím, případně ostrovy. Celkem 18 respondentů neodpovědělo vůbec, dalších 6 respondentů zadalo odpověď, která nesouvisí s přírodními atraktivitami (např. vesnice a městečka). Celkem 7 odpovědí bylo různých s jedním výskytem, které se vzhledem k rozsahu grafu nevešly do vizualizace a byly zařazeny souhrnně do kategorie „jiné“. Zde šlo o relevantní odpovědi (např. Île de Sein, Huelgoat apod.). Z relevantních odpovědí bylo nejvíce ve vztahu ke Smaragdovému pobřeží, pobřeží Růžové žuly, útesům u Étretat a také mysu Point du Raz. Tato dotazníková otázka nedává žádnou kvalitní informaci o preferencích potenciálních návštěvníků směrem ke konkrétním místům, pouze potvrzuje, že

naprostá většina přírodních atraktivit regionu je i v očích potenciálních návštěvníků regionu spojena s oceánem a pobřežím.

Otázka 12: Jaké by bylo Vaše pojetí zájezdu s ohledem na samotnou destinaci?

Tato dotazníková otázka souvisí s typem potenciálního návštěvníka regionu a jeho pojetím zájezdu s ohledem na samotnou destinaci. Váže se k druhé výzkumné otázce, která se zabývá motivací potenciálního návštěvníka k návštěvě regionu. Širším výzkumným cílem je zjistit, jaký typ potenciálních návštěvníků převládá, což úzce souvisí s udržitelným cestovním ruchem.

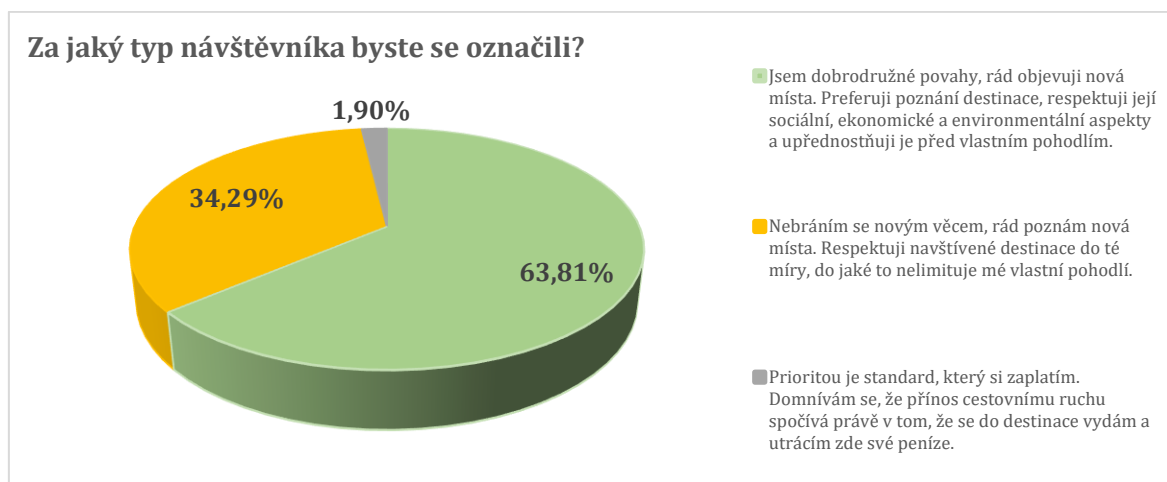

Graf 12: Jaké by bylo vaše pojetí zájezdu s ohledem na samotnou destinaci?

Z grafu je patrné, že většina dotázaných by se svým pojetím snažila přispět k rozvoji udržitelného turismu v destinaci. Zároveň výsledek této dotazníkové otázky koresponduje s výsledkem páté dotazníkové otázky, kde 55 % respondentů odpovědělo, že motivací pro zájezd do regionu by pro ně bylo cestovat po regionu a snažit se ho komplexně poznávat z hlediska jeho geografických a kulturně-historických atraktivit (proaktivní přístup, shánění informací, interakce s místními atd.).

Otázka 13: Za jaký typ návštěvníka byste se označili?

Tato otázka se přímo neváže k výzkumným cílům této práce. Podobně jako předchozí otázka sleduje širší cíl, kterým je zjištění, jaký typ potenciálních návštěvníků převládá. Tentokrát je dotaz přímo směřován na osobní klasifikaci návštěvníků, do jaké kategorie by se přiřadily. Jde o rozšíření předchozí otázky.

Graf 13: Za jaký typ návštěvníka byste se označili?

Z grafu vychází, že téměř dvě třetiny respondentů se považují za návštěvnícký typ dobrodružné povahy, který upřednostňuje environmentální, sociální a ekonomické aspekty destinace před vlastním pohodlím. Z pohledu udržitelného cestovního ruchu jde o pozitivní zjištění, nicméně stejně jako u předchozí otázky by tomuto tématu k potvrzení tohoto výstupu musel být věnován rozsáhlejší výzkum, který by se opíral i o kvalitnější data.

Následující dvě otázky mají pouze doplňující charakter. Jde o získání náhledu na to, jak potenciální návštěvník vidí atraktivitu regionu z přírodního a kulturně-historického hlediska na stupnici od 1 do 5.

Otázka 14: Ohodnoťte prosím region podle atraktivity, kterou pro Vás představuje z geografického hlediska (podnebí, příroda, krajina, pobřeží, oceán atd.).

Graf 14: Průměrné hodnocení atraktivity regionu z geografického hlediska.

Otázka 15: Ohodnoťte prosím region podle jeho kulturně-historické atraktivity, kterou pro Vás představuje (muzea, hrady, katedrály, architektura, památníky, historické souvislosti, folklor, gastronomie atd.).

Graf 15: Průměrné hodnocení atraktivity regionu z kulturně-historického hlediska.

Podle hodnocení, kdy 1 hvězdička = neatraktivní; 2 hvězdičky = málo atraktivní; 3 hvězdičky = průměr; 4 hvězdičky = atraktivní; 5 hvězdiček = mimořádně atraktivní, je region v očích respondentů jakožto potenciálních návštěvníků regionu atraktivní.

4. Shrnutí výsledků práce

Prvním cílem této práce bylo představit a zhodnotit region z pohledu jeho geografických a kulturně-historických předpokladů pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Práce nejprve v teoretické části prochází napříč regionem a snaží se jej v tomto kontextu popsat, v praktické části pak jsou podrobněji popsány dvě vybrané destinace, kterým je věnována případová studie. Výběr těchto destinací reflektuje hlavní ideu práce, kterou je představit něco, co není příliš známé. Kombinací obsahové analýzy studovaných zdrojů a vlastních poznatků autora z cest do regionu bylo zjištěno, že region disponuje velkým potenciálem jak z hlediska přírodních, tak z hlediska kulturně-historických předpokladů.

Přírodní předpoklady regionu jsou reprezentovány především oceánem a jeho kontrastem se členitým a skalnatým pobřežím. To nabízí mnoho nádherných scenérií v podobě mysů, ostrovů, útesů a skalních útvarů. Mezi nimi se nachází množství dobře schovaných pláží. Charakterem pobřeží, oceánem, který může být velmi zrádný a také klimatickými podmínkami, region není vyhlášenou destinací pro koupání se v Atlantiku. Také z toho důvodu nejsou v regionu velká letoviska, je zde jen přiměřená turistická infrastruktura. To, čím je pobřeží zajímavé, jsou především nádherné přírodní scenérie, jeho divokost a také míra autentičnosti. Z hlediska udržitelného cestovního ruchu se jedná o velký potenciál.

Region Normandie-Bretaň je také velmi atraktivní z hlediska celkového vnímání jeho rázovité krajiny a atmosféry. V krajině vzájemně působící přírodní a antropogenní prvky vytváří celek, který návštěvníka regionu nadchne a zapíše se do jeho paměti. Nejspíše proto byl tento kraj inspirací pro mnohé malíře, spisovatele a básníky, a to nejen z Francie, ale také z dalekého zahraničí. Příkladem mohou být i českoslovenští umělci.

Asi nejvíce region nabízí z hlediska kulturně-historického. Toto široké vymezení zahrnuje bohatou historii, která je promítána v architektuře měst, mnohých historických památkách různého typu a v historických místech, kde člověk pozná jejich genia loci. Dále pak také kulturní události pramenící z historie i ze současnosti, umění, mytologii a samozřejmě také proslulou gastronomií. Normand'ané a Bretonci se o své kulturně-historické dědictví starají. Jsou pyšní na svou identitu a své kulturně-historické hodnoty, které pro ně mají větší význam než ekonomický profit. Přispívá

k tomu i fakt, že navzdory rostoucímu terciárnímu sektoru, Normandie i Bretaň jsou stále zemědělské regiony, což je tradiční způsob místní obživy. Region tak na cestovním ruchu není přímo ekonomicky závislý.

Druhým cílem práce bylo zjistit, jaké je povědomí lidí o regionu, jaké jsou jejich preference ohledně typu zájezdu do regionu a jaké jsou jejich preference směrem k typu atraktivit. Byly položeny tři výzkumné otázky a k nim tři hypotézy. Metodou pro zodpovězení těchto otázek a potvrzení či vyvrácení hypotéz bylo dotazníkové šetření.

1. výzkumná otázka:

Co si lidé vybaví pod regionem Normandie-Bretaň?

Hypotéza: Většina lidí si pod regionem vybaví především vylodění v Normandii.

K této výzkumné otázce se váží dotazníkové otázky 6 a 7.

Na otázku č. 6 – jak byste klasifikovali své povědomí o regionu? – odpovědělo 57 % respondentů, že má o regionu základní informace a dokáže si ho spojit alespoň s jednou atraktivitou cestovního ruchu. Dále pak 21 % lidí odpovědělo, že má málo nebo žádné informace o regionu a nedokáže si ho s ničím spojit.

Na otázku č. 7 - co se vám vybaví, když se řekne Normandie a Bretaň? – odpovědělo jednoznačně nejvíce respondentů, že to jsou události kolem dne D (celkem 48). Druhá nejčastější odpověď byla „nic nebo nevím“ (celkem 28). Třetí nejčastější byly odpovědi v souvislosti s oceánem a pobřežím (19).

Vzhledem k výstupům z těchto dvou dotazníkových otázek lze vyslovenou hypotézu považovat za **potvrzenou**, jelikož výstupy z dotazníku s touto hypotézou poměrně přesně korespondují.

2. výzkumná otázka:

Jaká je optimální forma zájezdu do regionu a jaká je motivace se zájezdem spojená?

Hypotéza: Optimální formou zájezdu do regionu je poznávací zájezd po vlastní ose, s motivací poznat větší množství atraktivit.

K této výzkumné otázce se váží dotazníkové otázky 4, 5 a 12.

Na otázku č. 4 - jaký typ zájezdu do regionu Normandie – Bretaň byste volili? – odpovědělo 46 % respondentů, že by volili poznávací zájezd po vlastní ose (např.

automobilem, využívat autokempy, s cílem poznat co nejvíce míst). Dále 41 % respondentů odpovědělo, že by volili pobytový zájezd kombinovaný s poznávacím (např. využití jedné destinace jako základny, odtud podnikat výlety do okolí, např. autem nebo na kole). Pouze necelých 9 % respondentů by volilo pobytový zájezd v jedné destinaci s využitím turistické infrastruktury dané destinace, a necelých 5 % respondentů by do regionu jelo s cestovní kanceláří.

Na otázku č. 5 - jaká by byla vaše motivace při návštěvě regionu? – odpovědělo 55 % respondentů, že jejich motivací by bylo cestovat po regionu a snažit se ho komplexně poznávat z hlediska jeho geografických a kulturně-historických atraktivit (proaktivní přístup, shánění informací, interakce s místními atd.)

Na otázku č. 12 - jaké by bylo Vaše pojetí zájezdu s ohledem na samotnou destinaci? – odpovědělo 46 % respondentů, že se snaží přispět k rozvoji turismu v destinaci nejen elementárním respektem k destinaci (v sociální, environmentální a ekonomické rovině), ale rovněž se edukací snaží zvýšit své povědomí o regionu, podporuje místní producenty nákupem jejich produktů a využívá služeb zařízení, která se chovají environmentálně. Dále 33 % respondentů odpovědělo, že se chová s respektem k destinaci s jistou pozitivní zpětnou vazbou, ale na prvním místě je jejich vlastní pohodlí.

Vzhledem k výstupům z otázek č. 4 a 5 lze považovat vyslovenou hypotézu za **potvrzenou**. S motivací poznávat region komplexně koresponduje i výstup z otázky č. 12.

3. výzkumná otázka:

Jaké typy atraktivit nejvíce lákají potenciální návštěvníky regionu?

Hypotéza: Potenciální návštěvníky regionu nejvíce zajímají místa kulturně-historického významu, v užším vymezení to jsou místa bitev a s nimi spojené památníky, muzea a hřbitovy.

K této výzkumné otázce se váží dotazníkové otázky 8, 9, 10 a 11.

Vyhodnocení otázky č. 8 ukázalo, že nejvíce preferencí potenciálních návštěvníků regionu se vztahuje k přírodním atraktivitám (např. pobřežní útesy, divoký oceán, půvabná krajina atd.). Na druhém místě se vyskytují místa kulturně-historického významu (místa bitev, památníky, expozice, historické budovy atd.).

Otázka č. 9 úžeji vymezuje preference k místům kulturně-historické atraktivity. Zde nejvíce preferencí získaly místa bitev, památníky, válečná muzea, místa spojená s králi,

vojevůdci, národními hrdiny (např. památník Johanky z Arku, tapisérie Viléma Dobyvatele, pláže dne D atd.). Dále se umístily religiózní památky.

Otázky č. 10 a 11 měly za úkol zjistit preference respondentů co nejkonkrétněji, tzn. že do otevřených otázek respondenti měli napsat konkrétní místa kulturně-historické (popř. geografické) atraktivity, která by je přitahovala. Zde se nejčastěji objevovaly pouze obecné odpovědi, nebo žádné odpovědi.

Vzhledem k výstupu z otázky č. 8 se vyslovená hypotéza **nepotvrzuje**. Otázky č. 9, 10 a 11 poskytují pouze neurčité odpovědi a žádný kvalitní závěr se z nich nedá vyvodit. Tato výzkumná otázka by byla zapotřebí zkoumat hlouběji, s využitím i kvalitativních přístupů.

Otázka 12 zjišťuje pojetí zájezdu respondentem s ohledem na samotnou destinaci. Vedle motivace zájezdu, která je zkoumána u výzkumné otázky č. 2, se tato otázka zabývá širším výzkumným cílem, který souvisí s udržitelným turismem. Dále otázka č. 13, která se přímo ptá, za jaký typ návštěvníka se respondent považuje, souvisí s udržitelným turismem. Tento širší výzkumný cíl nebyl dosud zmíněn, jelikož jde pouze o doplnění k výzkumu, kterým se práce zabývá. Jde o další data, která poskytují informace související s udržitelným turismem.

Výstupy z těchto dvou otázek ukazují, že u respondentů převažuje typ dobrodružné povahy, který rád objevuje nová místa, preferuje poznání destinace, respektuje její sociální, ekonomické a environmentální aspekty a upřednostňuje je před vlastním pohodlím. Pojetí zájezdu by většinou bylo příznivé k samotné destinaci, tzn. že respondenti respektují její sociální a environmentální aspekty, snaží se zvýšit své povědomí o destinaci a podporují lokální producenty. V praxi by však tyto výstupy chtělo ověřit detailním výzkumem založeném na dlouhodobém pozorování.

Otázky č. 14 a 15 jsou pouze doplňkové. Mají určit, jak potenciální návštěvníci vidí region z hlediska jeho geografické a kulturně-historické atraktivity. Podle výstupů z těchto otázek je region hodnocen jako atraktivní. Nicméně vzhledem k tomu, že na otázku č. 3, která se ptá na to, jestli respondenti navštívili region, jich 77 % odpovědělo, že ne.

Zbývá ještě doplnit, že na on-line dotazník odpovídalo 66 % respondentů ve věku od 20 do 40 let a necelých 29 % ve věku od 41 do 60 let. Dále 50 % respondentů má středoškolské vzdělání s maturitou, 33 % má vyšší vzdělání a 17 % má střední vzdělání s vyučením.

5. Závěr

5.1. Kritické zhodnocení

Jednou ze základních motivací cestovního ruchu je touha po poznání nových míst. Faktorem, který motivuje lidi k návštěvě různých destinací, jsou jejich předpoklady k realizaci cestovního ruchu. Tématem této práce jsou geografické a kulturně-historické předpoklady pro rozvoj udržitelného cestovního ruchu v Normandii a Bretani. Hlavním přínosem by mělo být komplexní představení regionu a jeho zhodnocení v souvislosti s jeho předpoklady pro turismus, kdy je důraz kladen na místa, která disponují velkým potenciálem pro realizaci turismu, ale nejsou příliš zakořeněná v povědomí lidí. Dále je region zkoumán pohledem potenciálních návštěvníků v souvislosti s jejich povědomím a preferencemi k typu zájezdu a k typu atraktivit.

Představení regionu a jeho hodnocení z pohledu jeho předpokladů pro turismus je realizováno kombinací obsahové analýzy studovaných zdrojů a vlastního empirického výzkumu autora. Komplexnost představení a hodnocení regionu je limitována možnostmi rozsahu práce, nicméně v práci bylo vedle známějších míst, jako jsou vylodovací pláže, nebo opatství Mont-St-Michel, představeno také množství míst, která z pohledu turismu tolik známá nejsou. Pro případovou studii bylo vybráno normandské město Bayeux jako jedno z kulturně-historických center Normandie, a bretaňský departement Finistère, který je klasickým reprezentantem bretaňské krajiny a kultury. Výstupem této části práce je, že region disponuje velkým potenciálem pro realizaci turismu jak z geografického, tak z kulturně-historického hlediska.

Druhým cílem práce je získání náhledu na povědomí a preference potenciálních návštěvníků regionu. Toto bylo realizováno kvantitativním přístupem pomocí online dotazníku. Byly položeny tři výzkumné otázky a k nim stanoveny hypotézy.

První výzkumná otázka se týká povědomí lidí o regionu. Základním předpokladem, ze kterého vlastně vychází celá práce je, že region není v povědomí lidí hlouběji zakořeněn a většina lidí si ho dokáže spojit především s vyloděním v Normandii, což je fakt, který je dobře známý z dějepisu. Tato hypotéza byla potvrzena.

Další otázka zkoumá preference k typu zájezdu a motivaci k návštěvě regionu. Hypotézou bylo, že ideální formou zájezdu je vlastní poznávací zájezd, optimálně

autem, což skýtá určitou nezávislost a možnost obsáhnout velký počet míst, což je také hlavní motivace zájezdu do regionu. Nutno podotknout, že tato hypotéza vychází ze subjektivního vnímání autora. Pohledem respondentů dotazníku, kteří představují potenciální návštěvníky regionu, byla tato hypotéza potvrzena. Je ale nutné podotknout, že dvě třetiny respondentů bylo ve věku od 20 do 40 let a dalších 28 % respondentů bylo ve věku od 41 do 60 let. Lidí nad 60 let byla pouhá 4 %, takže vyslovené potvrzení hypotézy neplatí pro všechny věkové skupiny. Je velmi pravděpodobné, že starší lidé by preferovali větší pohodlí, nebo servis, který by jim poskytl cestovní kancelář, která vše zorganizuje. Pro detail této věkové skupiny je zapotřebí dalšího výzkumu.

Třetí výzkumná otázka se snažila získat náhled na preferovaný typ atraktivity. Byla vyslovena hypotéza, že nejpreferovanějším typem atraktivit jsou místa kulturně-historického významu, v užším vymezení místa bitev, památníky, válečná muzea a místa spojená s králi, vojevůdci a národními hrdiny. Tato hypotéza nebyla potvrzena. Jednak proto, že jedna z dotazníkových otázek ukázala, že preferovanějším typem atraktivit je pobřeží a oceán, jednak proto, že data z dalších dotazníkových otázek zabývajících se touto výzkumnou otázkou nejsou příliš vypovídající. Hypotéza vycházela z předpokladu, že preference lidí směrem k typu atraktivit souvisí s povědomím lidí o regionu. Zde by tedy platilo, že nejpreferovanější atraktivitou by byla místa bitev, válečné památníky a muzea, což se ale nepotvrdilo. Výchozí předpoklad tedy byl chybný. Problémem také může být fakt, že dotazník je veden tak, že nabízí různé možnosti k označení, což mohlo sloužit jako návod a mohlo zde dojít ke zkreslení. Každopádně k zodpovězení třetí otázky by bylo zapotřebí dalšího výzkumu i s využitím kvalitnějších dat. Práce původně počítala se strukturovaným rozhovorem, který se ale nepodařilo realizovat a nebyla tak získána kvalitnější data.

Další otázky měly za úkol zjistit, jaký převládá návštěvnícký typ, což je informace, která úzce souvisí s udržitelným cestovním ruchem. Většina respondentů odpověděla, že jejich přístupy k samotné destinaci a jejich pojetí cestování jsou v souladu s principy udržitelného cestovního ruchu. Nicméně v praxi tyto výstupy nemusí odpovídat realitě a toto by mělo být předmětem rozsáhlého výzkumu, založeném na dlouhodobém pozorování.

Zpětně hodnoceno, dotazníkový výzkum relevantně odpověděl na otázku k povědomí lidí o regionu, kde byla hypotéza potvrzena. Hypotézu k otázce na

preferovaný typ zájezdu a motivaci k návštěvě regionu se podařilo prokázat, ale je zapotřebí dalšího výzkumu k získání detailu také lidí jiné věkové skupiny. Otázka k preferencím k typu atraktivit nebyla spolehlivě zodpovězena.

5.2. Doporučení

V podkladu pro zadání práce je uvedeno, že na základě získaných poznatků z praktické části práce bude navržen zájezd. S postupem práce od tohoto záměru bylo upuštěno. Jak je jedním z výstupů z výzkumu řečeno, ideální formou zájezdu do regionu je poznávací zájezd po vlastní ose s motivací poznat více atraktivit. Dále se pak nepodařilo získat náhled, které atraktivity jsou nejpreferovanější. Doporučovat něco konkrétního by tedy nemělo pevný základ. Navíc vnímání regionu a jeho atraktivit z hlediska preferencí je velmi subjektivní. Zbývá tedy doporučit poznávat region komplexně. Tato práce si zakládala na komplexním představení regionu, a i když jistě mnozí mohou postrádat některá místa, která by si zasloužila v práci být explicitně zmíněna, tak bylo nabídnuto dostatek míst přírodní atraktivity a velkého kulturně-historického významu, což může poskytnout čtenáři práce dostatek námětů k vlastní tvorbě zájezdu. Přáním autora je, aby tato práce pomohla k rozšíření povědomí lidí o regionu a vzbudit zájem o region. Neboť zájem vede k poznání, což je jedna ze základních motivací cestovního ruchu.

6. Seznam použitých zdrojů

- [1] American Battle Monuments Commission, 2019. *Normandy American Cemetery* [online]. [cit. 2.3.2019]. Dostupné z: <https://www.abmc.gov/cemeteries-memorials/europe/normandy-american-cemetery>
- [2] Bayeux, 2019. *Welcome to Bayeux* [online]. [cit. 23.3.2019]. Dostupné z: <https://www.bayeux.fr/en>
- [3] Bayeux Museum, 2019. *Discover the Bayeux tapestry* [online]. [cit. 24.3.2019]. Dostupné z: <https://www.bayeuxmuseum.com/en/the-bayeux-tapestry/discover-the-bayeux-tapestry/>
- [4] Bretagne, 2019. *Le Monts d'Arré* [online]. [cit. 11.1.2019]. Dostupné z: <https://www.tourismebretagne.com/destinations/les-10-destinations/coeur-de-bretagne-kalon-breizh/les-monts-darree/>
- [5] Carnac, Office de Tourisme, 2019. *The megaliths of Carnac* [online]. [cit. 19.3.2019]. Dostupné z: <https://www.carnactourism.co.uk/discover-carnac/standing-stones/megaliths-carnac>
- [6] Comité régional du tourisme de Bretagne, 2018. *Tourisme, Les Chiffres Clés* [online]. [cit. 27.12.2018]. Dostupné z: <https://acteurs.tourismebretagne.bzh/observer/>
- [7] Comité régional de tourisme de Normandie, 2017. *Chiffres Clés du Tourisme Normand* [online]. [cit. 27.12.2018]. Dostupné z: <http://ctn.pro-normandie-tourisme.com/docs/5931-1-chiffrescles2017-web-pdf.pdf>
- [8] Encyclopaedia Britannica, 2019. *Bayeux* [online]. [cit. 23.3.2019]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Bayeux>
- [9] Encyclopaedia Britannica, 2019. *Brittany*. Region France [online]. [cit. 5.1.2019]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Brittany-region-France>
- [10] Encyclopaedia Britannica, 2019. *Settlement patterns* [online]. [cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/France/Settlement-patterns#ref841769>
- [11] European commission, 2018. *Brittany*. Introduction [online]. [cit. 27.12.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/base-profile/brittany>

- [12] European commission, 2018. *Normandie*. Introduction [online]. [cit. 27.12.2018]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regional-innovation-monitor/base-profile/normandie>
- [13] European Traveller, 2019. *The White Cliffs and Arches of Etretat* [online]. [cit. 6.1.2019]. Dostupné z: <https://www.european-traveler.com/france/see-white-chalk-cliffs-arches-etretat-normandy/>
- [14] Festival Interceltique Lorient, 2019. *Festival Interceltique Lorient* [online]. [cit. 24.4.2019]. Dostupné z: <https://www.festival-interceltique.bzh/le-festival/>
- [15] FILÁČEK, Dalibor, FILÁČEK, Ivo, 2011. *Válečné hřbitovy* [online]. [cit. 23.3.2019]. Dostupné z: https://background.webnode.cz/zajimave-materialy/valecne-hrbitovy/ostatni-hrbitovy/#cs_cemetery_bayeux
- [16] Finistère 360°, 2019. *Unusual parish churchyards* [online]. [cit. 6.4.2019]. Dostupné z: <http://www.finisterebrittany.com/discover/unusual-parish-churchyards>
- [17] IDNES, 2014. *Devět let a je hotovo. Na magický Mont Saint Michel se dostanete pěšky* [online]. [cit. 20.3.2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/bydleni/architektura/zajimavosti-francie.A140820_172326_architektura_web
- [18] INED, 2019. *Population by region and departement* [online]. [cit. 5.1.2019]. Dostupné z: https://www.ined.fr/en/everything_about_population/data/france/population-structure/regions_departments/
- [19] INSEE, 2018. *Compareteur de territoire. Commune de Bayeux (14047)* [online]. [cit. 23.3.2019]. Dostupné z: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/1405599?geo=COM-14047>
- [20] INSEE, 2018. *Étrangers – Imigrés en 2015. Région de Bretagne (53)* [online]. [cit. 5.1.2019]. Dostupné z: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/3569310?sommaire=3569330&geo=REG-53>
- [21] INSEE, 2018. *Étrangers – Imigrés en 2015. Région de Normandie (28)* [online]. [cit. 5.1.2019]. Dostupné z: <https://www.insee.fr/fr/statistiques/3569310?sommaire=3569330&geo=REG-28>

- [22] KOŽÍK, František. *Dcera Bretaně*. Orbis, 1973. 168 s. AA 11,60, VA11,91. 601-22-865
- [23] Normandy. *History of Normandy* [online]. [cit. 5.1.2019]. Dostupné z: <http://en.normandie-tourisme.fr/discover/history-506-2.html>
- [24] Normandie, 2019. *Parc naturel régional des Boucles de la Seine Normande* [online]. [cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <http://www.normandie-tourisme.fr/pna/parc-naturel-regional-des-boucles-de-la-seine-normande/notre-dame-de-bliquetuit/fiche-PNANOR076FS0002E-1.html>
- [25] Normandie-tourisme, 2018. *La fréquentation dans les sites et lieux des visites en 2017* [online]. [cit. 20.3.2019]. Staženo z: <https://pronormandietourisme.fr/normandie-ecoute-clienteles/les-chiffres-cles/>
- [26] OT-Mont-Saint-Michel, 2018. *Times of the tides* [online]. [cit. 27.12.2018]. Dostupné z: <https://www.ot-montsaintmichel.com/en/horaire-marees/mont-saint-michel.htm>
- [27] PAJER, Miloslav. *Křídla míří na Německo*. 1. vydání. Svět křídel, 1994. ISBN 80-85280-22-1
- [28] Réseau des Grands Sites de France, 2011. *The brand* [online]. [cit. 6.4.2019]. Dostupné z: <https://www.grandsitedefrance.com/en/the-label>
- [29] Réserves Naturelles de France, 2019. *Marais de Séné* [online]. [cit. 11.1.2019]. Dostupné z: <http://www.reserves-naturelles.org/marais-de-sene>
- [30] RICKETTS, Melissa. *Mistři světového malířství. Impresionismus*. 1. vydání. Rebo Production, 2005. Přel. z: *Maestros Impresionistas*. ISBN 80-7234-428-5
- [31] SVOBODA, Karel. *Tajemné megality. Svědkové doby kamenné*. 1. vydání. Praha: Horizont, 1990. ISBN 80-7012-034-7
- [32] The Epic Adventure, 2018. *Bayeux cathedral* [online]. [cit. 30.3.2019]. Dostupné z: <http://william-the-conqueror.co.uk/bayeux-cathedral/>
- [33] Travel France, 2017. *Brittany. Emerald Coast* [online]. [cit. 8.1.2019]. Dostupné z: <https://www.travelfranceonline.com/emerald-coast-cote-demeraude-brittany/>
- [34] Travel France, 2017. *Brittany. Huelgoat magic forest – Rock formations* [online]. [cit. 11.1.2019]. Dostupné z: <https://www.travelfranceonline.com/huelgoat-magical-forest-rock-formations/>

- [35] TROUSIL, Michal a JAŠÍKOVÁ, Veronika. *Úvod do tvorby odborných prací*. 2. rozšířené vydání. Hradec Králové: GAUDEAMUS Univerzita Hradec Králové, 2015. ISBN 978-80-7435-542-4
- [36] UNESCO, 2019. *Fortification of Vauban* [online]. [cit. 6.4.2019]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/en/list/1283>
- [37] UNESCO, 2019. *Le Havre, the City rebuilt by Auguste Perret* [online]. [cit. 18.1.2019]. Dostupné z: <http://whc.unesco.org/en/list/1181>
- [38] UNWTO, 2018. *Sustainable development of tourism* [online]. [cit. 9.12.2018]. Dostupné z: <http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>
- [39] WARD, Greg. *Bretaň a Normandie*. Přel. Jan Sládek. 3. vydání. Brno: Jota, 2016. 402 s. Edice Průvodce, sv. 175. Přel. z: *The Rough Guide to Brittany & Normandy*, 12. vydání, 2015. ISBN 978-80-7462-967-9
- [40] Wikipédia, 2019. *Côte de granit rose* [online]. [cit. 8.1.2019]. Dostupné z: https://fr.wikipedia.org/wiki/C%C3%B4te_de_granit_rose
- [41] Wikipedie, 2019. *Meandr* [online]. [cit. 12.1.2019]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Meandr>
- [42] Wikipedie, 2018. *Regiony ve Francii* [online]. [cit. 5.1.2019]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Regiony_ve_Francii
- [43] ZALOGA, Steven J. *Atlantický val. Francie*. Přel. Vladimír Kupka. Praha: Grada Publishing, 2009. 64 s. Přel. z: *The Atlantic Wall (1), France*, 2007. ISBN 2007
- [44] ZELENKA, Josef a PÁSKOVÁ, Martina. *Cestovní ruch: výkladový slovník*. Kompletně přepracované a doplněné 2. vydání. Praha: Linde, 2012. 768 s. ISBN 978-80-7201-880-2

7. Přílohy

7.1. Dotazník

Průzkum perspektivy cestovního ruchu v regionu Normandie-Bretaň z pohledu návštěvníka

Dobrý den, jmenuji se Jan Bastýr a jsem studentem 3. ročníku Managementu cestovního ruchu na Univerzitě Hradec Králové. Rád bych Vás požádal o pár minut Vašeho času k zodpovězení několika otázek v následujícím dotazníku. Jeho cílem je získat náhled na preference potenciálních návštěvníků regionu Normandie-Bretaň a na jejich povědomí o regionu. Dotazník je anonymní a slouží ke studijním účelům. Děkuji za Váš čas a ochotu.

1. Jaký je Váš věk?

- méně než 20 let
- 20 - 40 let
- 41 - 60 let
- více než 60 let

2. Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

- základní
- střední s vyučením
- střední s maturitou
- vyšší

3.Navštívili jste někdy region?

- Ano, Normandii i Bretaň
- Ano, pouze Normandii
- Ano, pouze Bretaň
- Ne

4.Jaký typ zájezdu do regionu Normandie-Bretaň (dále jen region) byste volili?

- poznávací zájezd po vlastní ose (např. automobilem, využívat autokempy, s cílem poznat co nejvíce míst)
- poznávací zájezd s cestovní kanceláří (s předem daným plánem, v režii CK)
- pobytový zájezd, ubytování v jedné destinaci, s využitím veškerého zázemí ubytovacího zařízení
- pobytový zájezd kombinovaný s poznávacím (např. využití jedné destinace jako základny, odtud podnikat výlety do okolí, např. autem nebo na kole)

5.Jaká by byla Vaše motivace při návštěvě regionu?

- cestovat po regionu a snažit se ho komplexně poznávat z hlediska jeho geografických a kulturně-historických atraktivit (proaktivní přístup, shánění informací, interakce s místními atd.)
- využít zázemí ubytovacího zařízení k odpočinku v přímořské destinaci, poznávání v rámci lokality ubytovacího zařízení (např. výlet do městečka na večeři, procházka po okolí atd.)
- zaměřit se na konkrétní atraktivity v regionu a soustředit svou snahu o poznání na ně, ostatní atraktivity jen okrajově (např. výlet za megality do Bretaně, za válečnou historií do Normandie atd.)

6.Jak byste klasifikovali své povědomí o regionu?

- mám málo nebo žádné informace, nevím kde region leží, nebo vím kde region leží, ale nedokážu si ho s ničím spojit
- mám o regionu základní informace, vím kde leží a dokážu si ho spojit alespoň s jedním typem atraktivity cestovního ruchu (např. příroda, vylodění, gastronomie atd.)
- mám dostatek informací, region si dokážu spojit s více atraktivitami cestovního ruchu
- mám podrobné povědomí o regionu, dokázal bych doporučit, případně nedoporučit konkrétní destinace k návštěvě, dokázal bych o regionu pohovořit

7.Co konkrétního se vám vybaví, řekne-li se Normandie nebo Bretaň?

8.Jaké atraktivity obecně by Vás v regionu nejvíce zajímaly? Seřad'te sestupně od nejpreferovanější.

přírodní atraktivity (např. pobřežní útesy, divoký oceán, půvabná krajina atd.)
gastronomie (ochutnávky místních specialit, exkurze do výroby místních produktů atd.)
místa kulturně-historického významu (místa bitev, památníky, expozice, gotické katedrály, hrady, kostely atd.)
umění (např. Monetova zahrada, centra impresionismu, muzea výtvarných umění atd.)
místní folklor, život místních lidí (např. pobyt na farmě, lokální zvyklosti, kulturní akce atd.)
mytologie, legendy, odkazy dávných obyvatel
vesnice a městečka (jejich atmosféra, kavárny, vinárny, obchůdky s lokálními produkty, architektura atd.)

9.Jaká místa kulturně-historického významu by Vás v regionu nejvíce zajímaly? Označ'te max. 3 možnosti.

- religiózní památky, gotické katedrály, kláštery, kostely (např. Mont Saint Michel, Notre-Dame de Rouen atd.)
- umění (např. Monetova zahrada v Giverny, muzea, centra impresionismu, krajinné prvky, které inspirovaly umělce atd.)
- místa bitev, památníky, válečná muzea, místa spojená s králi, vojevůdci, národními hrdiny (např. hrad krále Richarda "Lví srdce", památník Johanky z Arku, tapisérie Viléma Dobyvatele, vylod'ovací pláže atd.)
- místa spojená s legendami a mytologií, nebo místa odkazující na dávné předky (např. megalitické památky v Bretani, keltské motivy, legendy krále Artuše atd.)
- místa konání kulturních akcí, festivalů, událostí souvisejících s místními tradicemi (např. festival Interceltique v Lorient atd.)

10. Jaká místa kulturně-historické atraktivity by Vás v regionu nejvíce lákala? Pokud vás napadají konkrétní místa, napište konkrétní místa, pokud ne, tak jen obecně (např. katedrály, expozice, památníky atd.)

11. Jaká přírodně atraktivní místa by Vás v regionu nejvíce lákala? Pokud vás napadají konkrétní místa, napište konkrétní místa, pokud ne, tak jen obecně (např. pobřežní útesy, rázovitá krajina atd.)

12. Jaké by bylo Vaše pojetí zájezdu s ohledem na samotnou destinaci?

- snažím se přispět k rozvoji turismu v destinaci nejen elementárním respektem k destinaci (v sociální, environmentální a ekonomické rovině), ale rovněž se edukací snažím zvýšit své povědomí o regionu, podporuji místní producenty nákupem jejich produktů a využívám služeb zařízení, která se chovají environmentálně
- chovám se s respektem k destinaci s jistou pozitivní zpětnou vazbou, ale na prvním místě je mé vlastní pohodlí
- chovám se s respektem k destinaci, ale jinak zájezd je pro mě jednorázovým zážitkem bez další zpětné vazby
- zájezd by měl zprostředkovat zážitek, ostatní věci neřeším

13. Za jaký typ návštěvníka byste se označili?

- Jsem dobrodružné povahy, rád objevuji nová místa. Preferuji poznání destinace, respektuji její sociální, ekonomické a environmentální aspekty a upřednostňuji je před vlastním pohodlím.
- Nebráním se novým věcem, rád poznám nová místa. Respektuji navštívené destinace do té míry, do jaké to nelimituje mé vlastní pohodlí.
- Prioritou je standard, který si zaplatím. Domnívám se, že přínos cestovnímu ruchu spočívá právě v tom, že se do destinace vydám a utracím zde své peníze.

14.Ohodnoťte prosím region podle atraktivity, kterou pro Vás představuje z geografického hlediska (podnebí, příroda, krajina, pobřeží, oceán atd.) Hodnocení: 1 hvězdička: neatraktivní; 2 hvězdičky: málo atraktivní; 3 hvězdičky: průměr; 4 hvězdičky: atraktivní; 5 hvězdiček: mimořádně atraktivní

□ □ □ □ □

15.Ohodnoťte prosím region podle jeho kulturně-historické atraktivity, kterou pro Vás představuje (muzea, hrady, katedrály, architektura, památníky, historické souvislosti, folklor, gastronomie atd.) Hodnocení: 1 hvězdička: neatraktivní; 2 hvězdičky: málo atraktivní; 3 hvězdičky: průměr; 4 hvězdičky: atraktivní; 5 hvězdiček: mimořádně atraktivní

□ □ □ □ □

16.Zde máte prostor pro Vaši zpětnou vazbu k regionu, nebo k tomuto dotazníku. Prosím max. pár vět.

7.2. Seznam grafů

Graf 1: Jaký je váš věk?	52
Graf 2: Jaké je vaše dosažené vzdělání?	52
Graf 3: Navštívili jste někdy Normandii nebo Bretaň?	53
Graf 4: Jaký typ zájezdu do regionu byste volili?	53
Graf 5: Jaká by byla vaše motivace při návštěvě regionu?	54
Graf 6: Jak byste klasifikovali své povědomí o regionu?	55
Graf 7: Co se vám vybaví, když se řekne Normandie a Bretaň?	56
Graf 8: Jaké atraktivity obecně by vás v regionu nejvíce zajímaly? Seřad'te sestupně od nejpreferovanější.....	57
Graf 9: Jaká místa kulturně-historického významu by Vás v regionu nejvíce zajímala? Označte max. 3 možnosti.	58
Graf 10: Jaká místa kulturně-historické atraktivity konkrétně by vás v regionu nejvíce zajímala?	59
Graf 11: Jaká přírodně atraktivní místa konkrétně by vás v regionu nejvíce zajímala?	60
Graf 12: Jaké by bylo vaše pojetí zájezdu s ohledem na samotnou destinaci?	61
Graf 13: Za jaký typ návštěvníka byste se označili?	62
Graf 14: Průměrné hodnocení atraktivity regionu z geografického hlediska.....	63
Graf 15: Průměrné hodnocení atraktivity regionu z kulturně-historického hlediska.	63

7.3. Fotografie

Všechny fotografie, které se zde objevují, pocházejí z archivu autora.

Foto 1: Rouen, katedrála Notre Dame

Foto 2: Modlící se Johanka z Arku na náměstí Placu du Vieux-Marché v Rouenu

Foto 3 a 4: Útesy u Étretat, Alabastrové pobřeží

Foto 5: Honfleur, přístav Vieux Bassin

Foto 6: Bayeux, hrázděný dům ze 14. st.

Foto 7: Bayeux, katedrála Notre Dame

Foto 8: Bayeux, mlýnské kolo na řece Aure

Foto 9: Arromanches-les-Bains, v dálce jsou vidět zbytky Morušového přístavu

Foto 10: Omaha beach, průzor z velitelského bunkru na Pointe du Hoc

Foto 11: Americký vojenský hřbitov v Colleville-sur-Mer

Foto 12: St-Malo, pohled na hradby pevnosti

Foto 13: Côte de Granit Rose za odlivu

Foto 14: farma na pobřeží Côte de Granit Rose

Foto 15: Quimper, katedrála St-Corentin

Foto 16: Keltský kříž na útesu Pointe du Raz. Dobře patrné jsou Bretaňské motivy: ryby jako symbol místní obživy, nebo hranostaj jako symbol čistoty. Čistotou je míněna neposkvrněnost. Toto je také symbolizováno bretaňským heslem „*Kentoc'h mervel eget bezañ saotret*“ (raději smrt než hambu).

Foto 17: Pointe du Raz, monument Notre Dame des Naufragés – památník trosečníkům

Foto 18: Pointe du Raz, v dálce je patrný ostrov Île de Sein

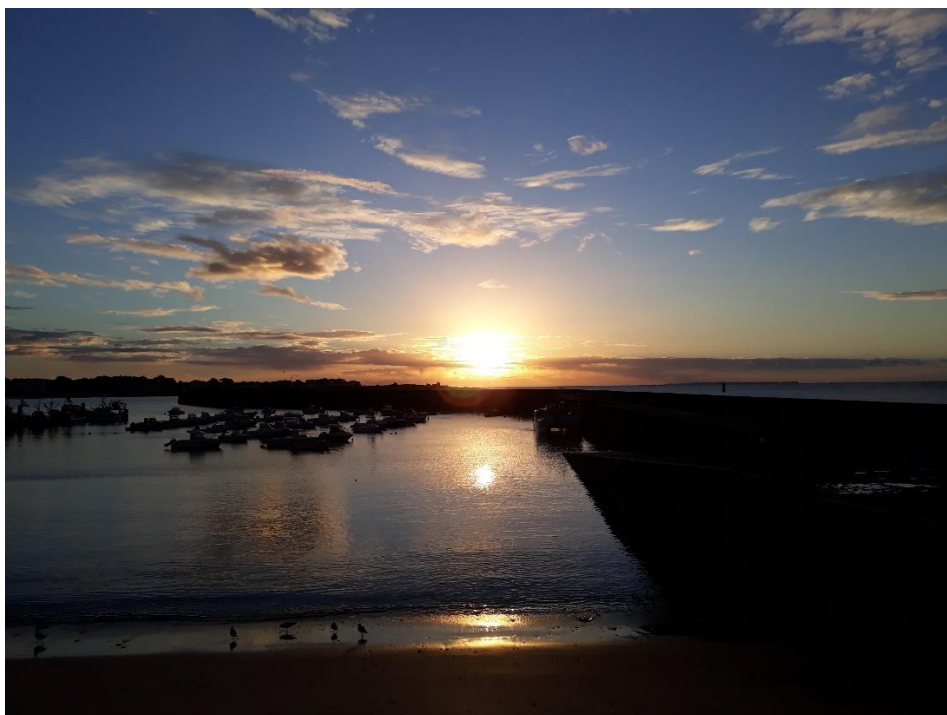

Foto 19: západ slunce pohledem z poloostrova Quiberon

Foto 20: Carnac, menhiry z uskupení Alignements de Kermario

Foto 21: Mont-St-Michel za odlivu

Foto 22: socha vévodkyně Anny, bretaňského symbolu

7.4. Zadání práce

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Akademický rok: 2017/2018

Studijní program: Ekonomika a management
Forma: Kombinovaná
Obor/komb.: Management cestovního ruchu - anglický jazyk
(mcr-k-a)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Bastyúr Jan	Žďár nad Metují 19, Žďár nad Metují	I1500638

TÉMA ČESKY:

Geografické a kulturně historické předpoklady rozvoje udržitelného cestovního ruchu v regionech Normandie - Bretaň

TÉMA ANGLICKY:

Geographic and culturally-historical preconditions for the development of sustainable tourism in the Normandy and Brittany regions

VEDOUCÍ PRÁCE:

doc. PaedDr. Jiří Štyrský, CSc. - KRCCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Cíl práce:

Cílem práce je zhodnocení geografických a kulturně historických předpokladů rozvoje udržitelného cestovního ruchu v regionech Normandie a Bretaň s větším zaměřením na místa s vysokým potenciálem pro cestovní ruch, ale dosud jen málo publikovaná v nabídce cestovních kanceláří.

Osnova práce:

1) Úvod

Normandie a Bretaň - z hlediska cestovního ruchu regiony s obrovským potenciálem, pro četné atraktivity lákající návštěvníky z celého světa. Na své si zde přijdou milovníci gastronomie, historie, kultury i přírodních atraktivit.

2) Lit.rešerše

WARD, G. Bretaň & Normandie, 2016

3) Metodologie a charakteristika klíčových pojmů

Při tvorbě práce budu vycházet ze studia vybrané literatury uvedené v literárních rešerších a z osobních zkušeností z návštěvy regionu.

4) Teoretická část práce

V teoretické části budou vysvětleny pojmy Geografický a kulturně historický předpoklad a udržitelnost rozvoje cestovního ruchu a tyto budou aplikovány na region Normandie a Bretaň

5) Praktická část práce

Praktická část je spojena s návštěvou regionu, rozhovor s místními lidmi, dále s průvodcem a klientem cestovní kanceláře

6) Doporučení a závěry

Zde budou shrnuty poznatky vyplývající z praktické části a na jejich základě bude navržen zájezd

7) Přílohy

vlastní fotografie

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

TROUSIL, M., JAŠÍKOVÁ, V. Úvod do tvorby odborných prací, 2. vydání. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-542-4

ZELENKA, J., PÁSKOVÁ, M. Výkladový slovník cestovního ruchu. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2